

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2 Din, do 100 vrst Din 250, večji inserati petič 4 Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Vesti o novi nevarni zaroti španskih of. cirjev

Artiljeriji se je pridružila tudi pehota - Gnezdo zarotnikov je v Barceloni - Primo de Rivera lahko računa le še na mornarico

— London, 2. marca. »Morningpost« poroča od španske meje, da je španska vlada prišla na sled novi zaroti, ki ima svojo centralo v Barceloni. Upor bi imel izbruhiti že te dni. Gibanje je zavzelo tokrat mnogo večje dimenzije, nego je bil zadnji poskus upora, ki so ga organizirali nezadovoljni artiljerijski oficirji. Nevarnost je tokrat tem večja, ker so se nepomirljivim artiljerijcem pridružili sedaj tudi oficirji pehote, tako da je vsa armada proti režimu Primo de Riveri. Primo de Rivera lahko računa samo na mornarico, ki bo ostala, kakor vse kaže, še nadalje lojalna do vlade. »Morningpost« zelo dvomi, da bi mogla vlada generala Primo de Riveri tudi tokrat zadušiti upor. Primo de Rivera z vso naglico oborožuje mornarico, ki je dobila popolnoma novo opremo. Vse vojne ladje so v stalni pripravljenosti. Vlada doslej ni izvršila še nobenih aretacij v bojarni, da bi moglo to izbruh upora le še pospešiti. Meja je skoraj hermetično zaprta. Španski tisk o teh odkritjih ne sme ničesar poročati, a tudi vesti, ki gredo v inozemstvo, so podvržene najstrožji cenzuri. Zato ni mogoče kontrolirati, v koliko odgovarjajo vse te verzije dejanskemu položaju. Potniki, ki prihajajo iz notranjosti države, pa zatrjujejo, da se v Barceloni pripravljajo vsi premožnejši krogi na beg. Zadnje dni je zaprosilo nenavadno veliko število za izdajo potnih listov.

Minister socialne politike o ureditvi delovnega časa v trgovskih in obrtnih obratih

Nikogar se ne sme ovirati pri delu. — Glavno je ureditev delovnega časa nameščencev.

— Beograd, 2. marca. Glede na jutrišnje anketo o odpiranju in zapiranju obratov v Zagrebu, je minister socialne politike dr. Drinković podal novinarjem daljšo izjavo. Minister dr. Drinković je poudarjal, da je pri nas urejeno vprašanje odpiranja in zapiranja obratov ter delovnega časa skupaj, kar je bila velika pogreška. Ker ti dve stvari ne spadata skupaj. Nadalje se ni delala razlika med mesti in vasi ter so se obrtniki, trgovci in industriji povsod enako tretirali. Trgovci v vaseh niso smeli odpirati trgovin pred 8. jutraj, čeprav so ljudje hodili skozi vasi ter odhajali v mesto že ob 5. jutraj. Zakaj naj bi se ovirali obrtniki, ki hočejo v čuti potrebo delati tudi 15 ur. Zakaj ne bi smeli trgovci v vaseh odpirati trgovin ob 5. jutraj, ko hodijo v tem času ljudje mimo njih. Glavno je, da se določi osmurno delo za name-

ščence in da dobe, ako delajo več prostovoljno, doplačilo za prekoštevne ure. Minister je dodal, da bo ostal v Zagrebu dva do tri dni ne gde na trajanje ankete, nakar se bo vrnil v Beograd, kjer ga čakajo zelo nujni posli. Zlasti je poudarjal, da je njegov namen na najhitrejši in najbolj praktičen način ustreči delavskim potrebam.

— Zagreb, 2. marca. Dopoldne ob 10. je bila v prostorih Trgovske zbornice odprta anketa glede revizije uredb o delovnem času in uredb o zapiranju in odpiranju trgovin in obratov. Ankete se je udeležilo nad 100 delegatov raznih zainteresiranih organizacij. Navzok je tudi minister socialne politike dr. Drinković, ki je uvodoma podčrtal namen te ankete. Na predlog tajnika zagrebske zbornice dr. Čučvala se bo vršila najprej načelna debata in šele nato bo anketa prešla k podrobnosti.

Reorganizacija vrhovne državne uprave

Izvedena bo večja redukcija ministrstev potom fuzije sorodnih resorov. — Zakon o vrhovni državni upravi bo kot prvi predložen vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

— Beograd, 2. marca. V zvezi z reformo državne uprave, ki bi se imela predvsem izvršiti z redukcijo ministrstev, poročajo beograjski listi, da se bo vsekar uknilo ministrstvu ver, ki bi se pripojilo ministrstvu pravde. Nadalje bi se uknilo ministrstvo pošte in brzojav, ki bi se združilo z ministrstvom prometa, ministrstvo agrarne reforme pa z ministrstvom za kmetijstvo in vode, ministrstvo za šume in rudnike pa bi se razdelilo tako, da bi se resor za šume in rudnike dodelil ministrstvu za kmetijstvo in vode, resor za rudnike pa ministrstvu trgovine in industrije. Glede ministrstva narodnega zdravja stvar še ni jasna. Ako se bo obdržalo ministrstvo socialne politike, potem bi se ministrstvo narodnega zdravja združilo z njim, drugače pa bi se spojilo z notranjim ministrstvom. Tudi ministrstvo za javna dela bo bržkone uknjeno ter bi se njegove funkcije razdelile med prometno in notranje ministrstvo. Obstoj pa tudi mnenje,

naj bi se ohranilo ministrstvo socialne politike ter mu dodelilo resor agrarne reforme, ki je pred vsem socialnega značaja. Glede ministrstva za promet, ki bi nastalo s spojitvijo sedanjega resora železnice z resorom pošte, brzojav in telefona, se je pojavilo vprašanje nadaljnega obstoja generalne direkcije železnice, ki se jo je nameravalo ukiniti s tem, da bi se posameznim oblastnim direktorjem dala večja samouprava. Ako bi se ministrstvo za promet in za pošto ter brzojav fuzioniralo, bi nastala potreba osnovanja dveh dveh generalnih direktorij za promet in za pošto ter brzojav. Povečalo bi se tudi število oblastnih direktorij, ker je n. pr. sedanja beograjska direkcija, ki obsega proge od Vinkovcev do Gjevgjelja vsekar prevelika. Zakon o centralni upravi, ki bo v kratkem gotov, bo kot eden izmed najvažnejših zakonov, prvi predložen vrhovnemu zakonodajnemu svetu, ki bo razpravljal o njem začetkom marca.

Pred podpisom prijateljskega pakta z Grčijo

V vseh spornih vprašanjih je že dosežen sporazum. — Prijateljska pogodba bo podpisana skupno s sklenjenimi konvencijami v Ženevi.

— Beograd, 2. marca. Z današnjim OSE prispe v Beograd iz Aten grški poslanik na našem dvoru g. Polihronides, ki bo prinesel od grškega ministrskega predsednika že parafirane protokole o doseženem sporazumu povodom zadnjih pogajanj v Atenah. Sporazum se nanaša zlasti na ureditev svobodne jugoslovenske cone in na ureditev prometa na železniški progi Gjevgjelja — Solun. Rešitev spornih

vprašanj pa je v ostalem že tako daleč napredovala, da za sklenitev prijateljskega pakta ni več nikakih ovir. Tekst pakta bo sestavljen že te dni in bo prijateljska pogodba podpisana skupno s sklenjenimi konvencijami povodom zasedanja Društva narodov v Ženevi. Za našo državo bo podpisal zastopnik zunanjega ministra dr. Kumanudi, za Grčijo pa grški zunanji minister Karapanos.

Zaroka bolgarskega kralja

— Beograd, 2. marca. Listi poročajo iz Sofije, da se v tamošnjih informiranih krogih zatrjuje, da bo bolgarski kralj Boris v drugi polovici meseca marca odpotoval v Rim, kjer se bo nato izvršila svečana zaroka z italijansko princeso Giovanno.

Zopet sneg in mraz

Beograd, 2. marca. V Srbiji in Bosanski Krajini že dva dni neprenehoma sneži. V železniškem prometu so nastale znova take ovire, da so morali promet na več progah v Srbiji docela ustaviti. Tudi na liški progi, ki je bila že toliko očiščena, da bi bil mogoč promet vsaj v omejenem obsegu so nastali novi snežni zameti, tako da so vlaki, ki jih je neurje zalotilo na progi, zopet zasneženi. Temperatura je po vsej državi precej padla. V Srbiji in Bosni je najnižja. Tam je bilo davi zabeleženih 15 do 18 stopinj pod ničlo. Beograjska vremenska postaja napoveduje za prihodnje dni nov mrzli val, ki bo imel za posledico nadaljnji padec temperature, ki bo padla po vsej državi na 14 in še več stopinj pod ničlo. Šele ko bo prešel ta mrzli val, je pričakovati trajnejšega, toplejšega pomladanskega vremena.

Proga Krapina-Rogaška Slatina

— Zagreb, 2. marca. »Novosti« prinašajo v gospodarskem delu članek, ki se zavzema za zgraditev železnice proge Krapina - Rogaška Slatina kot železniške proge prve vrste. V to svbiho je potrebno, da se proga Krapina - Lupinjak do štajerske meje zgradi kot prvovrstna in da se takoj prične z ojačenjem železnice proge od Zaprčice do Krapine in od Lupinjaka do Grobelna tako, da bi se cela proga od Zagreba do Grobelna mogla izločiti brzovoznemu in težkemu tovornemu prometu.

Izenačenje invalidov

— Beograd, 2. marca. Kakor poročajo današnji listi, izdelujejo v ministrstvu socialne politike nov invalidski zakon in je komisija iz temelja izpremenila prejšnji načrt. Ko bo zakon gotov, se bo izvršila temeljita revizija invalidov. Kakor se doznava, bodo invalidi, ki so naši državljani, izenačeni v pravicah in dolžnostih ne glede na to, kje so se borili. Pri izdelavi novega zakona se je zavzelo stališče, da so vsi invalidi enako vršili dolžnosti in da je družba napram njim v enak meri obvezana.

Poštna izpitna komisija

— Beograd, 2. marca. Minister pošte in brzojav dr. Kumanudi je imenoval za članke komisije za polaganje državnih strokovnih izpitov v ministrstvu pošte in brzojav inž. Matja Teclizacija in Gjorgija Stejića. Obenem je minister pošte na predlog zagrebske direkcije odobril, da se v Perastu v Dalmaciji otvori telefonska centrala za lokalni in interurbanski promet.

Kontrola poljedelskega izvoza

— Beograd, 2. marca. Udrženje izvoznikov je predložilo ministrstvu trgovine in industrije načrt o kontroli kmetijskih proizvodov, ki so namenjeni za izvoz. V ministrstvu trgovine in industrije je bil že sličen načrt izdelan. Ker pa se načrt izvoznikov bistveno razlikuje od načrta ministrstva trgovine in industrije, se bo ministrstvo moralo sedaj odločiti med obema načrtoma.

Jugoslovensko-bolgarsko zблиžanje

Ugoden odmev pirotskih pogajanj v Bolgariji. — Zблиžanje je na najboljšem potu.

— Sofija, 2. marca. »Zname«, glasilo demokratov Milanova, je objavil članek, ki govori o zблиžanju med Bolgarsko in Jugoslavijo. List povdarja, da se na tem zблиžanju zainteresirani ne samo balkanski narodi temveč tudi evropske prestolice, ki žele mir na Balkanu. Treba je priznati, da so se vojaški krogi pokazali bolj pomirljive kakor politični, ki so do zadnjega časa upravljali troimensko jugoslovensko kraljevino.

Eden izmed prvih ukrepov generala Živkovića je bila otvoritev jugoslovenske meje napram Bolgariji ter iniciativa za neposredna pogajanja, ki so v zvezi z uvedbo normalnih odnošajev med obema sosednjima državama. List pravi, da je očitvena tendenca Beograda, da bi se konferenca v Pirotu bavila tudi s čisto političnimi vprašanji in da so nameni za zблиžanje zelo dobri.

Naraščajoča napetost v Ženevi

Vedno večja nervoznost zaradi razprave o narodnih manjšinah. — Skušala se bo izogniti definitivni rešitvi tega težavnega problema.

— London, 2. marca. 54. zasedanje Sveta društva narodov, ki se sestane 4. t. m., more prinesiti velika presenečenja. Po izjavah diplomatskega dopisnika »Daily Telegrapha« v Ženevi in drugih diplomatskih krogih se skuša rešiti težki problem narodnih manjšin. Dočim žele nekateri, da bi se vršila razprava v zakoniti meji in ustvarila na ta način avtentična interpretacija posameznih odstavkov in klavzul mirovne pogodbe, so drugi pripravljeni za slučaj, ako bi se spor med Stresemannom in Zaleskim zelo poostiril, z dovoljiti se s površno rešitvijo ter definitivno rešitev odgoditi na negotov čas.

— Ženeva, 1. marca g. Kot prvi član Sveta Društva narodov je prišel danes semkaj rumunski zunanji minister Titulescu.

Za jutri popoldne pričakujejo dr. Stresemanna dočim bosta Chamberlain oz. Briaud prispele v nedeljo jutraj oz. v zvečer. Z Zaleskim, Prokoplem dr. Kumanudjem, Karaspanosom in Burevom bo zbranih za to zasedanje Sveta osem zunanjih ministrov v Ženevi. Dve politični zadevi, ki sta bili dolgo na dnevnem redu zasedaj sveta t. j. optantski spor med Rumunijo in Madžarsko ter polsko-litovski odnošaji se na tem zasedanju ne bosta razpravljali. Predsednik prometne komisije Društva narodov Sinigabria je poročal glavni tajništvo o obnovi železniškega prometa med Litvo in Poljsko. Verjetno je, da bosta jugoslovenska in madžarska vlada skupno zahtevali, naj se razprava zaradi Beļa in vprašanje mešanega jugoslovensko-madžarskega razsodišča odgodi na poznejši čas.

Volilni program angleške liberalne stranke

Lloyd George smatra Baldwina za »kramarja« in napoveduje borbo proti brezposelnosti, za povzdigo industrijske delavnosti in osamosvojitve angleške zunanje trgovine.

— London, 2. marca. »Lloyd George je govoril pred kandidati liberalne stranke o novem strankinem programu. V bistvenem je izjavil, da je konservativna vlada že prekosila najtežje skrbli liberalcev. Posebno ostro je Lloyd George napadal zunanjo politiko sedanje vlade, v kateri Anglija ne najde več svoje duše in svoje časti. Obilne delavske stranke je Lloyd George odločno zavračal z meščanskega stališča. Meščanstvo ne more dopustiti prevrta v industriji in gospodarstvu. Lloyd George je označil Baldwina za kramarja, ki ni nikdar vodil države v resnici, ker ni mogel nikdar smatrati, da je njegov položaj siguran. Anglija potrebuje novega voditelja, ki bo brezobzirno preprečil vse neproduktivne državne izdatke, porušil umetne ovire v angleškem gospo-

darstvu, razvil vse gospodarske sile, odpomagal pomanjkanju in alkoholizmu, zajel stanovanjsko budo ter dvignil poljedelstvo. Če bi prišla liberalna stranka do vlade, bi pobijala brezposelnost s produktivnim povprševanjem pridobivanja. Brez povprševanja davkov je treba izrabiti vse možnosti industrializacije. Začasna dela za silo ne morejo odpomoci brezposelnosti. Kot glavno parolo za volilni boj je podal Lloyd George omeitev brezposelnosti na stopnjo, kakor je bila pred vojno. Med burnim odobravanjem zborovalcev je še izjavil, da je navdušen za prijateljstvo Francije, vendar pa odklanja, da bi bila Anglija francoska provinca. Če gre za mirovni predlog, je treba sedaj vedno čakati na mnenje Francije. Toda angleška država je in mora ostati neodvisni koncern.

Zgodba o ukradenem mikrofenu

Ljubljana, 2. marca. Pod Cekinovim gradom je drsališče SK Ilirije. Majhno je, a idealno in Ilirijo je stalo mnogo truda in denarja, da ga je urenila. Ker je bila letošnja sezona za drsalce radi hude zime zelo ugodna in ker letos drsali cel v marcu pridejo na svoj račun, si je Ilirija za drsališče omislila posebno in dragoceno tehnično napravo za prenos govora. Pred dobrim mesecem je tvrška Bar montirala moderen aparat za prenos govora z vsemi pripadajočimi tehničnimi pripomočki. Res veselje je bilo poslušati prijetne akorde melodioznega valčka, ki so prihajali iz velikega zvočnika, montiranega visoko na drogu.

Ta zvočnik je posebno bodel v oči vajenca Tončka, ki se je zadnje leto intenzivno zanimal za radio. Venomer mu je uhal pogled nanj in zanimalo ga je, kaj neki je v zvočniku. Toda zvočnik je bil visoko in Tonček ga je lahko opazoval samo kakor lisica grozdje, ki ji je bila prekliso. No, pa se je Tončku le posrečilo, da je poškili v zvočnik. Še več! Tonček je celo za spomin odnesel mikrofenu.

Prejšnjo nedeljo je nenadoma pritisnil jug, na ulicah je nastala brozga in naglo se je pričel tajati led. Ker je vse kazalo, da prične deževati, je drsališčna uprava sklenila sneti zvočnik z droga. Zvečer, ko so zadnji drsaliči zapuščali drsališče, so sneli zvočnik in ga prenesli v garderobo. Tam se je mučil edino Tonček. Z drugimi je končno zapustil drsališče.

Drugo jutro so na drsališču presenečeni ugotovili, da je iz zvočnika izginil dragoceni mikrofenu, naprava, ki je veljala naj

2500 Din. Vsa poizvedovanja so bila zaman. Nihče ni videl tatu, nihče ni vedel, kam je mikrofenu izginil. Ilirija je tatvino prijavila policiji. V sredo je bila tatvina objavljena v listih in navedeno je bilo, da je policija tatu že na sledu.

Tega se je mladi tat čisto odločno ustrašil, zakaj v četrtki so v kavarni »Evropi« kjer je sedež SK Ilirije, sprejeli poštno pošilko neznanega poštelatelja. V zavolu je bil — mikrofenu. Tat je v strahu skesan vrnil lastnikom.

Policija je medtem že ugotovila tatu in fantič bo vseeno prejel poštno lekcijsko, čeprav je trdil, da je hotel z mikrofonom samo malce eksperimentirati.

»Die Drau« prenehala izhajati

— Osijek, 2. marca. Včeraj je prenehala izhajati v Osijeku najstarejši nemški dnevnik v Slavoniji »Die Drau«. Dosedanji urednik tega lista Selinger je pričel izdajati svoj list »Der Abend«, ki je danes prvi izšel.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.8215, Berlin 13.5225, Bruselj 7.9155, Budimpešta 9.9348, Curij 1095.9, Dunaj 8.011, London 276.54, Newyork 56.86, Pariz 222.57, Praga 168.77, Milan 298.25.

INOZEMSKÉ BORZE

Beograd 9.12875, Pariz 20.31, London 25.2335, Newyork 520, Milan 27.23, Praga 15.40, Dunaj 73.08, Budimpešta 90.655, Berlin 123.49.

Ljubljanski župan dr. Puc o stanovanjski akciji mestne občine

Podrobni podatki o stanovanjski akciji in obligacijskem posojilu ljubljanske mestne občine —
Ogromni izdatki mestne občine za stanovanjsko akcijo — Zakaj se ni posrečilo obligacijsko posojilo

Slovenijo je v svojem glasilu »Naš glas« objavila odprto pismo na ljubljanskega župana g. dr. Dinke Puca glede stanovanjske akcije v Ljubljani ter ureditve najemnine v mestnih stanovanjskih hišah. V tem odprtem pismu naproša mestnega župana, naj poda zaradi pomirjenja pisemno čimprej vse potrebne oficijelne podatke in učinek letih na rodni občinski proračun glede vseh posameznih stanovanjskih akcij pred in po obligacijski akciji bivšega občinskega komisarja g. Mencingerja. Župan g. dr. Dinke Puc je poslal Zvezi državnih namestencev v Ljubljani naslednje pojasnilo:

Poslali ste mi pismo, katero ste potem tudi proučili kot »odprto pismo« v listu »Naš glas«. Dali ste mi s tem nalogo in pooblastilo, da izpregovorim besedo o stanovanjskem vprašanju in stanovanjskih akcijah mestne občine ljubljanske na isti način kot ste to storili vi.

Strinjam se z Vami, da je stanovanjsko vprašanje danes za državnega namestnika najaktualnejša zadeva, dasi s tem ne mislim reči, da bi za druge sloge, ki nimajo sreče bivati v lastnih hišah, to ne bila. Državni namestencev pri svojih dohodkih danes ne zmoro najemnine, ki jo večina hišnih posestnikov zahteva od njega. Nobeden tega ne ve tako dobro, kot tisti, ki upravljamo mestno občino, kajti mi vidimo vso strašno revščino, vse težave, vse prikritke solze, vse stradanje; vidimo ponošene obleke, upala lica otrok, boleznih in šibka telesa, — vse posledice previsokih najemnin, katera plačujejo najemniki z zdravjem in tudi življenjem svojim in svojih dragih.

Nihče bi rajši ne pomagal kot občina, toda vsega ne zmoro. Tu morajo sodelovati še drugi faktorji, ki doslej svoje dolžnosti niso storili v polni meri.

Priznati moram Vaši navedbi, da je družstvo hišnih posestnikov smatralo kot primerno najemno stanovanje v starih hišah 10-kratno predvzno kronsko najemnino v dinarjih, ali z drugimi besedami 40-kratni povšek in priznati tudi, da to navodilo ni bilo niti najmanj merodajno za člane omenjenega društva, ki so zvišali najemnino v mnogih slučajih preko te mere. Pozabiti se pa pri tem ne sme, se je omenjeno društvo uprlo zakončenju določbe, ki bi onemogočila zvišanje nad mero, ki jo je samo predlagalo ter da je s tem oslabilo moralni vtis svojega navodila.

Tudi zame ni nobenega dvoma, da bo — zlasti ob popolni odpravi stanovanjske zaštite — še mnogo, mnogo katastrof za posamezne rodine, kojim bodo odpovedane stanovanja. Toda nad vse napočeno bi bilo zanesti se izključno samo na mestno občino, ki bi mogla pomagati samo malemu procentu vseh potrebnih! Mislim, da je to potrebno povedati, kajti danes se že tisočih nadeja pomoči izključno od občine, dočim se na merodajne čimtelje ne obračajo.

Vi ste v optimističnem mnenju, »da bi bila mirna likvidacija vseh stanovanjskih hiš najemninških omejitev zagotovljena le s tem, da mestna občina ljubljanska vzporedno s stremiljenjem društva hišnih posestnikov gle: najemnin v starih hišah nastavi najemnine v svojih lastnih, bodisi starih ali novih hišah po enakem merilu.«

To mnenje je iluzija v dvojnem pogledu: vzporedno s stremiljenjem društva hišnih posestnikov, kajti če se bo mestna občina ravnila poosestnikov, potem bo morala iz svojih hiš vreči na ceste 80 % svojih najemnikov, ki so po ogromni večini državni in javni nameščenci in od katerih zopet ogromni del ne more plačevati niti onega minimuma, ki ga zahteva društvo hišnih posestnikov, t. j. 40-kratnega povška, kamoli da bi še dalje sledili omenjenemu stremiljenju!

Je pa iluzija tudi v drugem pogledu. Če razrešeni občinski svet je sklenil, da se imajo smatrati vse občinske stanovanjske hiše kot celota, stare in nove, po enakem merilu. Ta sklep se je po možnosti izvedel s 1. februarjem 1929. Videli ste, da je vzbudil v javnosti polemiko, ki je bila nevarna in neokusna. Ali to bi nikogar ne ženiralo, ako bi bila njegova posledica ta kot jo pričakujete: namreč mirna likvidacija vseh stanovanjskih hiš najemninških omejitev. Ta rezultat bi moral biti danes že tu. Toda jaz Vam zagotavljam, da je danes stanovanjska mizerija ravno taka kot je bila pred 1. februarjem in da od okolnosti regulacije najemnin v mestnih hišah ni odvisna odprava stanovanjske bede, kajti dokler ne bo dovolj stanovanj na razpolago, bodo najemniki vedno izkoriščani!

Ne smete pa biti v veri, da so se z novo regulacijo najemnin v mestnih hišah najemnine prekomerno povišale. Stanovanja v mestnih hišah so še vedno povprečno za 100 % cenejša kot v drugih hišah. Mestna občina doprinese v svrhu omiljenja stanovanjske bede vsako leto izredno visoke žrtve. Da boste imeli malo sliko o teh žrtvah, naj navedem, da znašajo anuitete za hiše na Janežičevi cesti, Sredini, Dumajski cesti, za Bežigradom, na Jegličevi cesti ob Vodovodni cesti in za Nuškovo vpašnico skupaj Din 2.204.394.—

vzdrževalni stroški . . . 419.106.—

skupaj . . . Din 2.623.500.—

najemnina pa nese le . . . 1.463.500.—

tako da doplača mestna občina . . . Din 1.160.360.—

kar pomenja pač težko obremenitev na korist najemnikov.

Meni gotovo ni žal za te žrtve, ker vem, kako socialne naloge ima občina; toda mnenja sem, da bi ji jih morali upoštevati vsaj oni krogi, katerim na korist so doprinešeni, zlasti v tem času, ko se z vseh strani napada mestna občina, češ da svojih hiš ne upravlja ekonomično in da preveč izdaja v socialne svrhe.

V glavnem pa se bavite v svojem dopisu s stanovanjsko akcijo bivšega vladnega komisarja, »češ da je bila vseskozi temeljito premišljena in pozitivna v vsakem oziru; pozitivna radi naprave velikega števila stanovanj, pozitivna kot regulator najemnin, pozitivna za občinsko blaginjo.«

Vtis imam, da je nagib Vašega dopisa bila ta trditve, — če morem sploh govoriti o »Vašem dopisu«, ker sem skoro uverjen, da gospoda podpisnika nista njegova avtorja — tem bolj, ker se je že nekaj časa govorilo po mestu, da izide tak članek. Da bi ne bilo v javnosti v tem pogledu napakega mišljenja, sem dolžan, da pojasnim zadevo z druge strani.

Ničrt bivšega vladnega komisarja bi bil dober, če bi bil računal z realnimi razmerami na denarnem trgu ter ne z idealizmom ljudi, ki neha tam, kjer začne žep. Načrt bi bil dober, če bi se bil posrečil, kajti njegova izvedba je bila mogoča samo v slučaju izredne sreče, samo v slučaju prav srečnega naključja, s kakršnim nobena denarna akcija, ki mora bazirati na matematičnih številkah, ne sme računati.

Podlaga stanovanjske akcije bivšega vladnega komisarja je bilo res izdajanje 6 % občinskih obligacij za nom. Din 30.000.000, toda od teh se je vnovčilo samo 11.995.000 dinarjev. Kakšno je bilo zanimanje za subskripcijo tega 6 % obligacijskega posojila, je razvidno iz sledečih podatkov:

Podpisali so:	
1. Mestna občina ljubljanska iz lastnih fondov in za svoja podjetja	Din 2.746.500.—
2. Mestna hranilnica ljubljanska	» 2.000.000.—
3. Ministrstvo za socialno politiko	» 1.854.000.—
4. Delavska zbornica	» 1.581.900.—
5. Glavna bratovska skladnica	» 500.000.—
6. Razne zavarovalne družbe	» 910.300.—
7. Raznim obrtnikom se je izročilo mesto gotovine obligacij za	» 1.138.700.—
8. Mestni uslužbenci in Podporno društvo železn. uslužbencev	» 219.100.—
9. 284 zasebnih strank	» 1.044.500.—
Skupaj	Din 11.995.000.—

Iz tega izkaza je razvidno, da se je le 284 zasebnih strank prostovoljno odzvalo za glavno okroglo 1.000.000 dinarjev! Kapitalisti se subskripcije sploh niso udeležili, podpisali so posojilo samo najrevnejši sloji, tisti, ki so računali, da bodo s podpisom par tisočakov pridobili predpravo na ceno stanovanje.

Ker prvih štirih postavk ne moremo šteti v uspeh obligacijskega posojila, saj je bil tozadevni denar brez te akcije na razpolago, vidimo, da je stanovanjska akcija prinesla mestni občini dejanski samo okroglo 4.000.000 dinarjev, a še to optimistično računano, ker je morala občina tudi del teh podpisov na drugi strani honorirati z višimi cenami pri kupnih in dobaviteljev pogodb, ko je od prodajalcev in dobaviteljev zahtevala subskripcije obligacij.

S to glavno so se začele zidati stanovanjske hiše za Din 33.000.000.—, ker je vladni komisar prekoračil prvotno določeno gradbeno glavico še pri oddaji del za okroglo Din 8.000.000.—

Naravno je, da je vsled tega mestna občina prišla v najkrajšem času v zadrego z denarnimi sredstvi. Da bi se preprečila večja škoda, ki bi se morala zgoditi, ako bi se gradbe tudi le začasnno ustavile, je bil za mestno občino edini izhod ta, da je zaključila s pritrditvijo ministrstva za finance 6 % obligacijskega posojila z izkazanim zneskom Din 11.995.000.— ter skušala najeti nužno potrebna denarna sredstva za nadlivanje zgradb v obliki začasnih posojil.

Občina pa še danes nima vsega tozadevnega denarja na razpolago in bo ena prvih nalog novega občinskega sveta, da preskrbi končno kritje za omenjeno stanovanjsko akcijo.

Koliko denarja pa je potrebno, je razvidno iz poročila mestnega gradbenega urada z dne 13. novembra 1928, ki naveda, da bodo stale:

zgradba Delavske zbornice s stavbiščem	Din 8.750.000.—
stanovanjske kolonije v Kolesarji	» 2.750.000.—
zgradba na Poljanski c. vile poleg Topničarske vojašnice	» 15.000.000.—
Skupaj	Din 34.900.000.—

V tem poročilu pa niso upoštevane stavbišča, niti ne vrednost porušene hiše na Poljanski cesti, kar se mora končno tudi zaračunati, niti niso upoštevani troški za napravo hodnikov in naknadni krediti za preuredbe, ki so se izkazale marsikje za potrebne. Najmanjši znesek, s katerim bo treba računati, bo Din 37.000.000.—

V pokritje teh gradbenih stroškov je imela mestna občina na razpolago samo izku-

pilo za obligacije v znesku 11.995.000 Din po 6 %, dočim se mora ostanek v znesku 22.005.000 poskati drugje. Kdor pozna današnji denarni trg, ve, da bo morala mestna občina plačevati za ta posojila najmanj 9 % če ne več. Prav nič ne računamo pesimistično, če tedaj rečemo, da bo morala obrestovati obina omenjenih potrebnih 37 milijonov po povprečni obrestni meri 8 %.

Račun je sedaj vsled tega povsem drugačen, ker dočim je načrt vladnega komisarja računal s 6 % obrestovanjem glavnice 30 milijonov, moramo mi računati z 8 % obrestovanjem glavnice 37 milijonov.

Stanovanja, ozir. lokali v novozgrajenih hišah so oddana, ozir. se utegnejo oddati po sledečih cenah:

1. Kolesarja:			
2 stanovanji	» Din 900.—	Din 1.800.—	
54 stanovanj	» » 3.000.—	» 162.000.—	Din 163.800.—
2. vile za topničarsko vojašnico:			
41 stanovanj	» Din 6.000.—	Din 246.000.—	
21 » » » 7.200.—		» 151.200.—	
7 » » » 7.800.—		» 54.600.—	» 451.800
3. Delavska zbornica:			
2 stanovanji	» Din 3.600.—	Din 7.200.—	
2 » » » 6.000.—		» 12.000.—	
5 stanovanj	» » 6.800.—	» 34.000.—	
5 » » » 7.200.—		» 36.000.—	
4 stanovanja	» » 7.600.—	» 30.400.—	
3 » » » 8.200.—		» 24.600.—	
2 stanovanji	» » 8.400.—	» 16.800.—	
1 stanovanje » » 8.800.—		» 8.800.—	
1 » » » 9.000.—		» 9.000.—	
2 stanovanji » » 12.000.—		» 24.000.—	
Delavska zbornica cca.		» 200.000.—	» 402.800.—
4. Hiša na Poljanski cesti:			
2 stanovanji	» Din 3.000.—	Din 6.000.—	
1 stanovanje » » 4.400.—		» 4.400.—	
22 stanovanj » » 4.800.—		» 105.600.—	
3 stanovanja » » 6.000.—		» 19.800.—	
13 stanovanj » » 7.000.—		» 91.000.—	
7 » » » 7.200.—		» 50.400.—	
15 » » » 7.400.—		» 111.000.—	
12 » » » 8.000.—		» 96.000.—	
8 » » » 8.400.—		» 67.200.—	
13 » » » 8.600.—		» 111.800.—	
10 » » » 11.200.—		» 112.000.—	
3 stanovanja » » 12.200.—		» 36.600.—	
4 » » » 14.000.—		» 56.000.—	
3 » » » 15.000.—		» 45.000.—	
uradi		» 142.400.—	Din 1.055.200.—
			Din 2.073.600.—

Ko bodo vse stanovanjske hiše dograjene, računski izplačani, lokali oddani, more mestna občina računati s sledečo rentabilno:

Potrebščina:			
anuiteta	Din 4.300.000.—		
vzdrževalni troški ½ %	» 185.000.—		
davščina, zavarovalnine in drugo	» 80.000.—	Din 4.565.000.—	
okritje:			
donos davščine 50 p od 1 vina prispevek iz vodarine in gostašćine	Din 1.328.000.—		
šćine	» 499.000.—		
najemnina	» 2.073.600.—	Din 3.900.600.—	
primanjkljaj	Din 664.400.—		

Pri tem se pa ne sme pozabiti, da je za občino nov vir dohodkov samo davščina 50 par od litra vina. Prispevek iz vodarine in gostašćine pomenja samo nekako jamstvo napram upnikom, ne pa nov vir dohodkov, ker ga mora občina nadoknaditi v svojem proračunu z drugimi dohodki. Kolikor bo morala občina prispevati iz vodarine in gostašćine za stanovanjsko akcijo, za toliko se bo faktični primanjkljaj zvišal. V našem slučaju mora tedaj na enkrat prispevati mestna občina ljubljanska iz svojih drugih sredstev letno Din 664.400 več 499.000 to je Din 1.163.400.

A tudi pri davčini 50 para od litra vina je težava. Predsedstvo zadruge gostilničarjev in kavarnarjev trdi namreč z vso odločnostjo, da je gospod bivši vladni komisar pri upeljavi te davščine obljubil sve-

Ureditev avtobusnega prometa na Hrvaškem

V kratkem izide pravilnik za avtobusni promet na področju zagrebške oblasti, ki bo izdan na podlagi obrtnega zakona in zakona o oblastni sreski samoupravi. Po tem pravilniku, ki bo veljal za vse področje zagrebške oblasti in s katerim se ukinjajo vsi prejšnji tozadevni predpisi, se bodo izdajale koncesije za avtobusni promet po stvarni potrebi in po javnih interesih, vendar pa more dobiti na eni cestni vrogi koncesijo samo en podjetnik.

Vsak koncesionar bo dolžan zavarovati potnike, šoferja in sprevoznika voza proti nezgodam v odgovarjajoči višini. Za določanje tarife se bo osnovalo pri velikem županu tarifno poverništvo, v katerem bodo zastopniki državne oblasti, oblastne samouprave, Zbornice TOJ, društva za tujski promet ter avtobusnega podjetja.

Oni, ki dobi koncesijo mora v treh mesecih otvoriti promet. Započetega dela koncesionar ne sme ustaviti ali prekiniti brez dovoljenja. Ako namerava uvesti promet, mora to napovedati vsaj štiri tedne prej.

V vozovih, ki vozijo na progah daljših od 25 km, morajo biti sedeži v smeri vožnje. Vsi vozovi morajo imeti pnevmatične

Letna anuiteta od Din 37.000.000.— znaša pri 8 % obrestovanju in pri amortizaciji v 15 letih okroglo Din 4.300.000.—

V pokritje teanuitete ima služiti davščina 50 para od litra konsumiranega vina in 10 % vplačane vodarine in gostašćine. Trditve, da se dviga proti event. zmanjšanemu konsumu vina donos iz vodarine in gostašćine, zmenkrat ne drži, ker obstoja naredba finančnega ministrstva glede izmere in pobiranja občinskih doklad in naklad v letu 1928, ki bo vsled tega moral biti merodajen tudi za l. 1929, bo znašal dohodek iz gori omenjenih občinskih davšćin le Din 1 milijon 827.000.

V svojem rentabilitetnem računu pa ne samo niste upoštevali pravilne stavne glavnice in pravilnega obrestovanja ter pravilnega donosa iz občinskih davšćin, marveč ste tudi prezrli troške vzdrževanja in uprave hiš, državne in občinske davke in doklade tekom let vedno naraščajoče troške za poprav, itd. Na ta način ste mogli doseči znaten prebitok, zlasti tudi, ker ste povsem nepravilno skušali dokazati rentabilnost na podlagi dohodkov poldrugega leta primerjaje s temi dohodki potrebščino za pol leta, ne upoštevaje, da se že po preteku naslednjega pol leta potrebščina ponovi v enakem iznosu.

ZA PRANJE NOGAVIC

skoro 80 skokov. Državni prvak prejme obnemno častno darilo »Jutra«.

»BerlinerBörsezeitung« piše o violinistu Jaroslavu Kocjanu: V beškem vijolinistu Jaroslavu Kocjanu smo spoznali umetnika največje voličine. Po njegovih žilah se pretaka prava umetniška kri, iz njegove igre pa govori veselo in sigurnost glasbenika umetnika, kar je dano le takemu glasu, ki je že rojen kot umetnik. Z nepopisno virtuoznostjo je sviral Dvořakov a-mol koncert, v katerem nam je pokazal vso svojo igro in to v mehki katineli kakor tudi v vseh pasadžah in tehničnih težkočah. Nato je igral tudi Bacha ter ga izvedel idealno lepo v tehniki in stilu. Jaroslav Kocjan je v resnici veliki umetnik. Njegov koncert se vrši v Ljubljani v ponedeljek, dne 4. marca ob 20. uri v Unionski dvorani. Vstopnice za Matični knjižarni.

»Svetnik« potiči na Sentjakobskem glodaliskem odru. V nedeljo 3. marca se ponavlja petič vlezabavna burka »Svetnik«, ki je doslej tako velik uspeh in razprodane dvorane. Tokrat se igra v domači zasedbi z g. M. Kosakom v naslovni vlogi. Vstopnice se dbe v trgovini gosp. Petra Šterka (nasl. Miloš Karničnik) na Starem trgu in v nedeljo dopoldne izjemoma v Sentjakobski knjižnici.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 2. marca 1929; katoličani: Simplicij; pravoslavni: 17. februarja, Teodor.

Jutri: Nedelja, 3. marca 1929; katoličani: Kunigunda; pravoslavni: 18. februarja, Lav.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: ob 16. »Krojaček« — junacek, ob 21. »Vdova Rošinka«.

Opera: »Pri treh mladenkah«.

Kino Matica: »Rdeči vihar«.

Kino Ideal: »Pat in Patachon kot zastojkarja«.

Predavanja: V društvu Soča: Predava dr. C. J. Oblak o Visoki Tatari, — Janežičev večer v hotelu Lloyd. — Predavanje svetovnega potnika Siegerta I. v Unioni, Valčkov večer na Taboru.

Plesni turnir za prvenstvo Slovenije.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: »Danes bomo tiči« ob 15.

»Utopljenca« ob 20.

Opera: ob 15. »Boccaccio«, ob pol 20.

»Rigoletto«.

Kino Matica: »Rdeči vihar«.

Kino Ideal: »Pat in Patachon kot zastojkarja«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marjani trg; Kural, Gosposvetska cesta.

Iz uredništv

V zadevi žrčanske pravde smo prejeli še več prispevkov, ki jih objavimo v kratkem. Prosimo pa, da zainteresirani krogi to diskusijo zaključijo, ker bi se utegnili preveč zavleči in bi moralo uredništvo nadaljnje prispevke odklanjati. Mnogi naši čitatelji pošiljajo uredništvu za svobodno tribuno dopise, ki jih ne moremo objaviti ker bi prišli v konflikt s tiskovnim zakonom. Dotični naj to uravnotežijo. Od raznih strani je nam bila izražena želja, da bi razpisali nekako anketo o »Zvezdi«, ki jo nameravamo po novem načrtu znatno oskustiti in preurediti. Mnogi ljubljanci so pa odločno proti nameri, da bi padli pod sekiro košati kostanj, da bi »Zvezdi«. Kdor se zanima za to zadevo, mu rade volje ustrežemo in priobčimo njegovo mnenje. Po našem mnenju bi bilo dobro, da se izjavijo zagovorniki in nasprotniki preureditve »Zvezde«. Če bo dovolj zanimanja za to pereče vprašanje, smo pripravljeni pričeti o mitem javno diskusijo.

Pojasnilo

— Zakaj se zmaga večinoma simbozira z žensko postavo?

— Oženi se, pa boš videl.

V past se je ujela.

Ljubosumna žena svojemu možu: — Daj mi pismo, ki si ga pravkar prečital. Vidim, da je ženska pisava in da si med škrtanjem prebledel.

On škodoželjno: — Z veseljem, saj je opomin tvoje šivilje, da je treba poravnati račun.

Prosneti

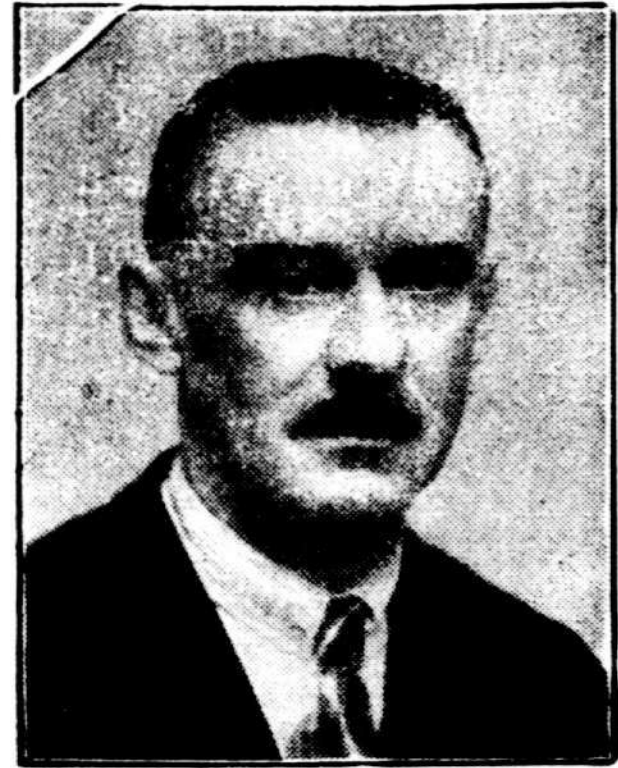
SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.
V nedeljo, 3. marca: »Svetnik«.

— Skatalna tekma za državno prvenstvo v Mojstrani. Dozaj so se prijavili sledeči tekmovalci: od Mirje: inž. Janko Janša, Jožko Janša, Joža Pogačar, Zdravko Zorc. Od TK Skale: Tone Guerra, Gostiša Milan; od LSK: Janko Keršnik; od ŽSK Hermosa: Subert Viktor. od smučarskega kluba Ljubljana: Brvar Stane, Golob, Zupan Ervin, Šramelj Bog; od Sm. K. Dvoje-Mojstrana: Dan, Mandek, Maks Rabič, Miha Klančnik, Albin Jakopič, Gregor Klančnik. od »Bratstva« Jesenice: Jože Ravnik, Tomaž Ravbekar, Noč Franc, Avg. Ravbekar, Lado Kočur, Al. Medja in od zagrebškega podsaveza: Josip Obadič. Za gledalce je najugodnejša zveza z nedeljskim jutranjim vlakom. To bo največja skatalna tekma, kar jih je do sedaj bilo pet nas, ker bodo gledalci imeli priliko videti

B'vši artiljerijski podoficir ima nad 30 izumov

Iz burnega življenja artiljerijskega podoficirja v pokoju Alojza Kariža, ki živi na Kodeljevem v največji revščini

Ljubljana, 2. marca. Artiljerijski narednik v pokoju g. Alojz Kariž, stanujoč na Kodeljevem št. 258, imajoč okoli 30 izumov, se je pred kratkim obrnil na generala Uzun-Mirkovića v Beogradu in ga prosil posredovanja, da bi mogel uspešno uveljaviti svoje izume. General Uzun-Mirković je odstopil Kariževu prošnjo tukajšnjemu divizijskemu generalu Nedelcu, ki je poklical Kariža k sebi in mu objubil, da bo posredoval pri vojnem ministrstvu, da bo to odkupilo izume, ki se bodo izkazali kot uporabni v vojaške namene. Ob tej priliki sem obiskal Kariža na njegovem domu in ga prosil podatkov o njegovem življenju.

— Rojen sem bil l. 1879. v Sežani pri Trstu. Moja šolska izobrazba je bila kaj skromna. Dovršil sem ljudsko šolo in dva letnika ponavljalne šole. Kolikor se spominjam, sem imel kot šolarček največ veselja z risanjem. Iz šolske knjižnice sem si izposojal zlasti knjige o kemiji in astronomiji. Precej vzpodbujevalno je vplival name taktirni nadežitelj Kante, ki je umrl lani kot šolski nadzornik v pokoju v Ljubljani. Bil sem nekakšen njegov namestnik, ker sem risal na tablo in delil součencem zvezke. Seveda sem užival med svojimi vrstniki velik ugled.

Svoj prvi izum sem izgotovil, ko sem bil star 8 let. Pogorel nam je zgornji del hiše in ponoči, ko smo trdno spali, se je priplazil tat, misleč, da spimo v spodnjih prostorih. Mati se je slučajno zbudila in ko je zagledala v sobi neznanca, stikajočega po kotih, je zagnala velik krik. Zbudili smo se in prepoznali vlomilca. Meni je pa šinila v glavo misel, kako bi naredil, da bi bili takoj opozorjeni, če bi stopil tat v hišo. Došlo sem tuhtal in končno izumil napravo, ki je pričela zvoniti, če je kdo skušal stopiti v hišo. Ko se mi je izum posrečil, sem dobil mnogo veselja do nadaljnjega eksperimentiranja.

Pri trdnjanskem topničarskem polku

Ko se je oče, ki je bil po poklicu dimnikarski mojster, kot vдовec drugič poročil, sem nehal delati pri njem kot dimnikarski pomočnik in stopil l. 1900 v 4. trdnjanski topničarski polk v Pulju. Že doma in prav tako tudi pri vojakih sem prebil ves svoj prosti čas pri kovačih, mizarjih, kleparjih in urarjih tako, da se zdaj obvladam vsa njihova dela. Dobro se še spominjam, kako je bilo, ko nas je šlo okoli 20 podoficirjev ogledovat tobačno tovarno v Rovinjah blizu Pulja. Ko so si že vsi moji tovariši ogledali tovarniške prostore, sem jaz še vedno stal pri prvem stroju, od katerega nisem šel poprej proč, dokler mi niso bile znane vse podrobnosti. Potem sem začel premisljati, kako bi zboljšal mehanizem, da bi bil stroj popolnejši.

V Pulju sem zelo rad zahajal v vojni arzenal, kjer so popravljali najrazličnejše aparate. Kot najposobnejši artiljerijski podoficir sem bil kmalu imenovan za materialnega podoficirja na artiljerijskem strelišču, kjer sem imel pod seboj 63 mož in je bilo tako rekoč vse v mojih rokah. Leta 1912 sem odločil vojaško suknjo in se začel udeleževati kot dimnikarski mojster in fotograf. Za časa svetovne vojne sem odšel nazaj k polku v Puljo in na odredbo generala Hlavčaka ponovno prevzel vodstvo na artiljerijskem strelišču.

Ko je okoli l. 1909 prevzel poveljstvo nad mojo baterijo stotnik Müller, se je zgodilo, da sem mu po naročilu predložil listo onih mož, ki bi jih bilo umestno povsiti. Pri vsakem me je vprašal, kaj je po narodnosti in se je izrazil, da ne gre Slovencev dajati šarž. Osupnjen nad takim postopanjem sem si na mestu izprosil dvadnevni dopust, obiskal poslanca dr. Gregorina v Trstu in ga poučil o nevarnosti razmerah pri polku. Za menoj so najbrž poslali voluno, ker je bil stotniku Müllerju znan moj obisk pri dr. Gregorinu. Tako sem čez noč prišel v seznam nezanesljivih, kar mi je med vojno zelo škodovalo.

Beg iz strelskega jarka v zaledje

Na artiljerijskem strelišču sem bil zaposlen od l. 1914 do 1916. Tega leta so me poslali z metalci min na italijansko fronto. Mine, vsebujoče po 96 kg smodnika, smo imeli kaj slabo izdelane. Ponovno se je pripetilo, da so eksplodirale v naših lastnih vrstah. Ob neki taki priliki je bilo mrtvih 17 mož. Kolikor ni padlo metalcev min po izstrelkih v naših lastnih jarkih, so padli v

teku starih ofenziv, ki sem jih prestal, po italijanskih krogih. Ker je bil položaj zame, ne glede na to, da sem bil vsako uro v smrtni nevarnosti, neznošen, ker so bili moji komandanti po nalogu od zgoraj mnogo mlajši podoficirji, sem neke noči pobegnil iz strelskega jarka v zaledje in se javil bolnega. Po dolgih ovinkih sem dospel v Tesin na Štežem, kjer sem se s sreči sestal s poznejšim stotnikom Dvofakom, ki se je vezljal v Puljo pod menoj kot enoletni prostovoljec. Ta oficir me je opozoril, da hodi za menoj ovačba, po kateri sem bil obdolžen pobeza s fronte. Če mi je življenje drago, naj odpotujem s prvim transportom.

Ubojal sem ga in od tedaj sem bil s pomočjo oficirja Dvofaka neprestano na begu pred to ovačbo, po kateri mi je skoraj neizogibno grozila smrtna kazen. Ko bi se moral zglasiti na vojaškem poveljstvu, sem odpotoval s transportom. Iz teh razburljivih časov bi vam vedel povedati prav zanimive stvari. Ko je nastal prevrat, sem se globoko oddahnil. Prevzel sem doma v Sežani vodstvo Narodne straže in dirigiral okoli 50 vozov, 20 topov in 200 konj v Ljubljano. Ko so videli Italijani, kaj delam, so me dali aretirati iz Trsta so se pripeljali z avtomobilom trije karabinjerji in štirje detektivji ter so me odvedli v Trst, kjer sem presedel 43 dni v zaporu. Intervencijam mojih prijateljev se je končno posrečilo, da so me Italijani izpustili.

Odpotoval sem v Jugoslavijo in se javil pri komandi dravske divizije. Služboval sem do svoje upokojitve v artiljerijski delavnici in v vojnem skladišču. Napredovati za oficirja nisem mogel, čeprav sem bil najbolje ocenjen in se je moje napredovanje opetovano toplotno priporočilo. Kolikor mi je znano, so to preprečili bivši avstrijski oficirji radi moje narodne zavednosti.

Poskus samomora pri mrtvašnici

Zapostavljanja in šikaniranja pa s tem še ni bilo konec. Ko smo pred leti dobili veliko afero radi prodajanja vojnega materiala na ljubljanskem polju, radi katere je bilo več oficirjev in podoficirjev obsojenih na daljše zaporne kazni, sem bil anonimno obdolžen — vohunstva v prid Italiji. Ta obrekovanja sem sicer ovrzel, vendar pa so povzročila v nizu drugih dogodkov, o katerih bi bilo preobširno razpravljati na tem mestu, da sem sklenil končati si življenje. Dne 10. januarja l. 1927. sem si pri mrtvašnici vojaške bolnice pogoltnil revolverja krogljo v prsa. Naključje je hotelo, da sem kljub smrtonosni poškodbi ostal pri življenju. Ko sem se zdrvil v bolnico, sem bil dne 1. marca l. 1927 upokojen.

— Kakšni so bili razlogi, da vas niso pustili napredovati?

— Ker sem oženjen ali pa, ker sem že prekorachil 30. leto. Vsi ti razlogi pa niso bili merodajni za moje tovariše, ki so gladko brez vseh težav napredovali za oficirje. Majhna, siromašno opremljena sobica, do katere prideš skozi dvrnanco v kleti, se mi je zdela premajhna za družino, zato sem vprašal g. Kariža, kje ima ženo in otroke. Povedal mi je, da je sodno ločen, sinova pa sta že v službah.

— Kaj ste dosedaj izumili?

— V prošnji na generala Uzun - Mirkovića sem na kratko opisal lastnosti naslednjih izumov!

Trije gasilski aparati

Imam gasilski aparat, ki ga lahko postavite v klet, trgovino, delavnico ali skladišče. Preden izgori v lokalu en četrni kg drv ali kaj drugega, zvoni v že poprej določenem kraju, n. pr. v spalnici, na hodniku ali pri vrtarstvu itd., istočasno se vžge žarnica ter pokaže napis »V kleti gori!« ali »V trgovini gori!«. Medtem začne gasilski aparat sam brizgati vodo, napeljavno iz vodovoda, zvoni tudi sam in vžge žarnico, tako da na pomoč poklicani v dimu in temi takoj ve, kje gori. S to iznajdbo se dajo združiti še druge kombinacije: aparat odpre sam zaprta vrata lokala, kjer gori, opozori na požar tudi ljud na ulici itd. Za ta aparat je potreben vodovod, ni pa potreben elektrovod za žarnice.

Za poslopja, kjer ni vodovoda, imam tale aparat: kraj postelje na zidu ali na takem kraju, kjer je vedno kdo navzoč, se montira majhen aparat in od tu napeljejo žice v vse poljubne lokale, kjer se pričvrsti na ognju nevarnem kraju aparatu, ki bi stal okoli 25 Din. V primeru požara začne takoj zvoniti zvonec pri postelji ali drugod, kjer je že montiran, istočasno vžge žarnico, velike važnosti ponoči in pokaže napis, n. pr. »V hlevu gori!« ali »V delavnici št. 2 gori!« itd. Tudi s to iznajdbo se dajo združiti še druge kombinacije.

Izum s prihrankom 80% kuriva

Nadalje imam likalnik za perilo in obleko s katerim se s 50 para kuriva lika 3 do 4 ure. Mnenja sem, da utegne ta likalnik izpodrinuti tudi električnega. Izumljene imam še: štedilnik, sobno peč, peč za kruh, vodogrev in nogogrev za šoferje in izvoščke. Pri teh izumih se prihrani do 80 odstotkov kuriva. Važen izum se mi zdi nov način centralne kurjave. Dalje, da se z isto količino drv, ki so potrebna za kurhanje kosila ogrevajo do 3 sobe in je vedno dovolj tople vode v kopalnici. Mehanična vrata, pri katerih se da iti le ven oz. samo noter, primerna za kina, gledališča, železniške postaje, tovarne, velesejrske prostore itd. Registriraloč toplomer, membran, namizno igrišče, namizni podstavček za gostilničarje, hotelirje, ka-

varnarje, uro, ki žene poljubno število drugih ur v istem poslopju, galvanično ključavnico, stroj s katerim se poljubno reže repa, zelje, krma, lonce, s katerim se jedila polovico poprej skuha, mišolovnik, muholovnik, ključavnica na vakum ter še mnogo drugih izumov za radio, gramofon, telefon itd.

Poleg teh izumov imam še naslednje: gasilski aparat, pripraven za avtomobile, drvarnice, smetišča itd. V posodi poljubne obsebnosti, je kemična gasilska voda. Ko izbruhne požar, se zažge ob posodi voščice in in celuloidni papir, ki odpre ventil, da brizga voda skozi škropilnik.

Čudovita meteorološka ura

Meteorološki aparat v obliki ure budilke. Kaže in registrira nepretrgoma dnevno temperaturo, smer in hitrost vetra, koliko je padlo dežja na kvadratni meter in v kolikem času, naznani začetek in konec dežja, kdaj se začelo sijati sonce, kdaj se ga zakrili megle ali oblaki in kdaj se je zopet prikazalo. Ob viharju opozarja na nevarnosti, kliče, če je temperatura prekorachila poljubno stopinjo pod ali nad ničlo, važno za rastlinjake in za skladišča etra, fosforja, eksplozivnih snovi. Naznani požar, tudi če izbruhne v sosednem lokalu; zadostujejo odprta vrata. Kaže nepretrgoma višino bližnjega potoka, jezera ali morja, kakor meteorološka postaja. Kliče, če se bliža nevarnost poplave in zvoni, preden ura steče. Služi tudi kot strelovod. Temu izumom bom še dodal registrirajoči tlakomer brez živega srebra in vlagomer s kazalom.

Izum proti vlomom v blagajne

Majhen aparat v velikosti dveh škatlic žveplenik prepreči, da ne more nihče razen blagajnika odpreti blagajne, jo premakniti ali izgati v primeru vloma z varilnim orodjem.

Navadno sobno ali kuhinjsko uro, čije pogon oskrbuje žepna baterija okoli 6 useceev, kaže dnevno temperaturo, zračni tlak, vremensko spremembo in vlago, kliče ob požaru, javi, če prekorachi temperatura znamenovano točko pod ničlo ali nad ničlo, če gre kdo iz hiše z namenom, da se ne vrne pred določenim časom, da tudi sam ne more odpreti vrat, preden ne poteče določen čas.

Pisalni stroj, ki tipka dvakrat hitreje

Pisalni stroj, ki udari z enim udarcem dve tipki. Če bočete n. pr. natipkati besedo »kateri«, udarite le trikrat.

Povečana energija topovskih streliv

Pred vojno sem napravil nad 24.000 topovskih izstrelkov 7—42 mm kalibra. Bogate izkušnje so mi pomagale, da sem povečal energijo izstrelkov.

Ključ za hitro prečitane foničnega, optičnega in akustičnega Morsevega signala. Sablja potegnena iz nožnice, zaposli obe roki, da se dolga nožnica ne zapleta med nogami. Nožnica je iz dveh delov in ko se sablja potegne, iz nje, se spodnji del nožnice pomakne v zgornjega.

Nivelir-aparat

— S čim ste zaposleni sedaj?

— Za izumom proti trčenju vlakov, s pravico, s katero se odtrgani vagoni sami ustavijo, z aparatom, ki bi naznanil postajen načelniku, pri kateri čuvajnici se nahaja odhajajoči ali prihajajoči vlak, z uro, ki bi kazala v vagonih naslednjo postajo, z »niveir-aparatom«, ki bi natančno pokazal, kam je treba nameriti top ali kako je treba prevrtiti hrib z dveh strani.

— Po koliko ur na dan delate?

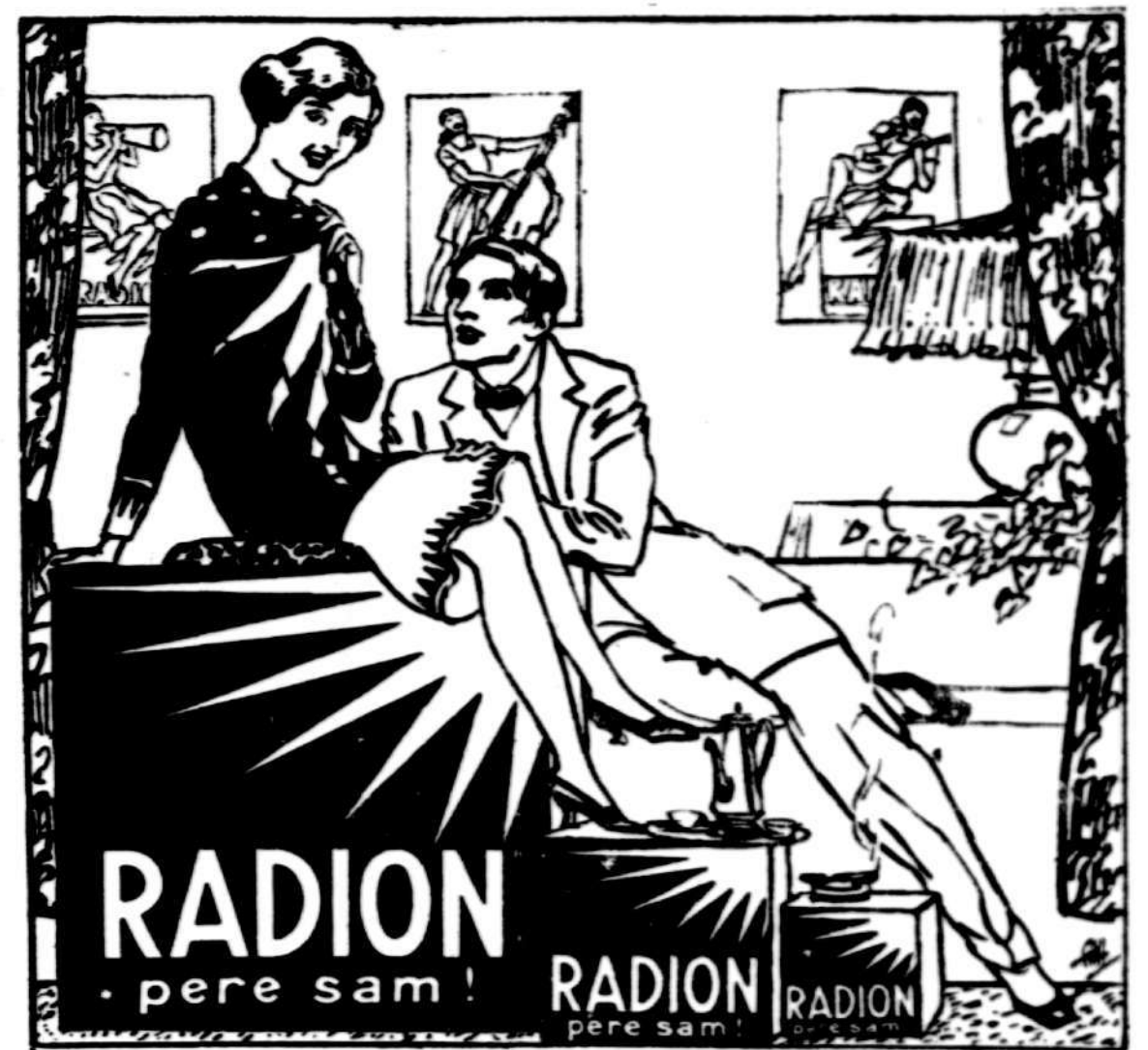
— Lahko rečem, da po 20! Od teh preležim po 16 ur v postelji s papirji in s svinčnikom v rokah. Spim običajno po 4 ure dnevno.

— Koliko izumov imate že patentiranih?

— Še nobenega! Kako, ko pa včasih še za najpotrebnejše stvari nimam, niti za papir in za tuš! Pred leti sem izročil znancem v posredovanje načrte in opis ključavnice, ki se je zapirala na nešteto načinov. Čez delj časa sem zvedel, da je ta moja ključavnica patentirana v Budimpešti. Jaz nisem dobil niti vinarja. Pred 10 leti sem poslal po g. Dolžanu, uradniku deželne bolnice, v svrhu patentiranja patent. uradu v Beogradu klepilo za kose. Še do danes nisem prejel ne odgovora ne modela. Zdi se mi, da sem rojen pod nesrečno zvezdo. Obrnil sem se že na nešteto podjetij, zadržal in finančnikov, proseč pomoči, a vse moje prošnje so bob ob steno. Pojasnil sem mu svoje izume in predlagal, naj me za posojilo policijsko nadzorujejo, da bom ves denar porabil le za izdelavo modelov in za njihovo patentiranje. Kot garancijo sem jim nudil svojo pokojnino v znesku 975 Din mesečno in se poleg tega še obvezal, da bom takoj, ko vnovičim prvi izum, vrnil posojilo. Prejel sem odgovor da nimajo kreditov v izumiteljske svrhe.

»Zdaj bi bil že lahko polkovnik«

In vendar sem imel že ugodne prilike, da bi se postavil na noge! Najlepša je bila ona l. 1906, ko sem bil na brionskih otokih. Stotnik Kosterschitz, ki je odšel na dopust in se ni več vrnil, pač pa je obvestil polk, da se nahaja v Perizji kot artiljerijski polkovnik-instruktor, je skrivaj povabil mene, nekoga Schullarja in Streihoferja, naj takoj odrinemo v Perizjo, kjer postanemo oficirji in ko se naučimo jezika, instruktor-

„Pri nas je prijetno,“

pravi mlada gospa Mica. „Nikdar ne razburjam svojega moža z velikim pranjem in čiščenjem, vse to gre čisto mirno, ker RADION opere perilo sam v enem dopoldnevu.“

Varuje perilo!

il. Ne jaz, ne moja tovariša se nismo odzvali vabilu. Če bi bil takrat pameten, bi bil danes tudi jaz že lahko polkovnik in bi se lahko drugače uveljavljal kot se v teh težkih razmerah. Kakšna ironija usode! Izumil sem sobno peč, ki bi me za mal denar tako grela, da bi se lahko potil, pa si je ne morem omisliti, ker nimam denarja za material! Slednjič se mi utegne še pripetiti, da bom skrivnost vseh svojih izumov odnesel v grob s seboj, ne da bi komu kaj koristil.

Ko mi je razkazoval kopico težkih risb in jih raztolmačil do podrobnosti, da sem se čudil njihovi preprostosti, a obenem tudi kompliciranosti, sem se poslovil. Pri slovesu sem bil mnenja, da se bo prav gotovo kdo našel, ki mu bo ponudil svojo pomoč. Bilo bi zares nekaj nezalasnega, da bi ta izredni mož, ki živi le za svoje izume, ostal še nadalje osamljen, da bi morda pod pritiskom razmer znova obupal. V koliko so njegovi izumi uporabni v praktičnem življenju, je lažje kakor tudi strokovnjaku težko presoditi, nedvomno pa mu gre vera, ker bi sicer ne stavil vsega na eno kocko. Zeleti bi bilo, da se začne zanimati za g. Kariža in njegove izume strokovnjaki, ki bi izrekli o njih merodajno sodbo in pripomogli izumitelju, da jih uveljavi v splošno korist. Če se to zgodi, bo naš namen dosežen. — X.

Radioprogram

Sobota, 2. marca: 17: Koncert Radio-orkestra; 18: Pomen antike za razvoj evropske kulture, predava dr. Bradač; 18:30: Dubrovnik in okolica. Propagandno predavanje za tujski promet v slovenskem, nemškem in češkem jeziku; 19: Nemščina, poučuje ga dr. Piskernik; 19:30: O veroslovju, predava dr. Erlich; 20: Wagnerski večer. — Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar. 1. Velika fantazija iz Lohengrina. 2. Velika fantazija iz Wagnerjevih del. 3. Siegfriedova idila. 4. Sigmundova ljubavna pesem. 5. Zadnji tribun iz Rienzi. 22: Poročila in časovna napoved.

Nedelja, 3. marca: 9:30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve; 10: O trpljenju, predava vseuč. prof. dr. Rožman; 11: Koncert Radio-orkestra. Vmesne speve poje gđ. Dolencova: 1. Oskar Deu: Pastarica, 2. Oskar Deu: Kanglica, 3. Oskar Deu: Snegulka, 4. A. Nedved: Pogled v nedolžno oko, 5. V. Parma: Ptika; 15: Stanje vode in časovna napoved; 15:05: Muhice in mamica — dramska slika; 15:30: Reproduciran glasba; 16: Planinski spomini prof. J. Mlakar; 16:30: Lahka glasba; 20: Citraški večer g. Jana Loeskeja; 1. Bosnjaki pridejo — marš, 2. Večerni spomini — fantazija, 3. Zagrebaški vrtni koncert — imitacija, 4. Na vrbskem jezeru — idila, 5. Sestanek, 6. Moj zaklad — polka, 7. Iz citraške šole — fantazija, 8. Črni otroci — marš; 21: Koncert Radio-orkestra; 22: Poročila in časovna napoved.

Ponedeljek, 4. marca: 12:30: Reproduciran glasba; 13: Časovna napoved, reproducirana glasba; 13:30: Stanje vode in časovna napoved; 17: Koncert Radio-orkestra; 18:30: Češčina, poučuje g. Novak; 19: Francoščina, poučuje dr. Leben; 19:30: Kako se čuvamo jetike, predava dr. Debe-

vec, spec. za tuberkulozo; 20: Večer poljske glasbe I. — izvaja Radio-kvartet; 22: Poročila in časovna napoved.

Torek, 5. marca: 12:30: Reproduciran glasba; 13:30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio-orkestra; 18: Antologija slovenske lirike, predava ravnatelj Bratina; 18:30: Ljubljana in okolica, predava g. Kunaver; 19: Nemščina, poučuje ga dr. Piskernik; 19:30: Petrolej in kameno olje, predava prof. Pengov; 20: Koncert godbe Dravske divizije na pihala; 22: Poročila in časovna napoved; 22:15: Sprehod po Evropi.

Sreda, 6. marca: Opoldanski program od pade; 17: Koncert Radio-orkestra; 18:30: Pravljice pripoveduje pisatelj Milčinski; 19: Srobrvaščina, poučuje prof. Mazovec; 19:30: Iz rastlinstva, predava ga dr. Piskernik; 20: Prenos opere; 22: Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 7. marca: 12:30: Reproduciran glasba; 13:30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio-orkestra; 18: Češčina, poučuje ga dr. Piskernik; 18:30: Naše okopavine, predava ing. Rado Lah; 19: Naše sosednje države: grški svet — prebivalstvo, predava dr. Valter Bohinec; 19:30: Zgodovina Slovencev, predava prof. Kranjc; 20: Večer poljske glasbe II. — izvaja Radio-orkester; 22: Poročila in časovna napoved.

Petek, 8. marca: 12:30: Reproduciran glasba; 13: Časovna napoved, reproducirana glasba; 13:30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio-orkestra; 18:30: Gospodinja ura, predava gđ. C. Krekova; 19: Francoščina, poučuje dr. Leben; 19:30: Iz glasbenega sveta, predava dr. Vurnik; 20: Pevski solistični večer: Hrvatska in srbska narodna pesem, poje g. Grba, član nar. gledališča; 21: Koncert Radio-orkestra; 22: Poročila in časovna napoved.

Sobota, 9. marca: 12:30: Reproduciran glasba; 13: Časovna napoved, reproducirana glasba; 13:30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio-orkestra; 18:30: Dubrovnik in okolica. Propagandno predavanje za tujski promet v nemškem in češkem jeziku; 19: Nemščina, poučuje ga dr. Piskernik; 19:30: O veroslovju, predava vseuč. prof. dr. Erlich; 20: Slovenska narodna in umetna pesem (slov. akad. oktet); 21: Koncert Radio-orkestra; 22: Poročila in časovna napoved; 22:15: Sprehod po Evropi.

Nedelja, 10. marca: 9:30: Prenos cerkvene glasbe; 10:30: Predavanje iz polje delstva, ing. Ditrich; 11: Koncert; 15: Stanje vode in časovna napoved; 15:05: Ljudsko-šolska akademija; 16: Humoristično igrivo, pisatelj Mlčinski; 16:30: Predavanje; 17: Koncert Radio-orkestra; 20: Koncert oktetu prosv. dr. iz Radovljice; 22: Poročila in časovna napoved.

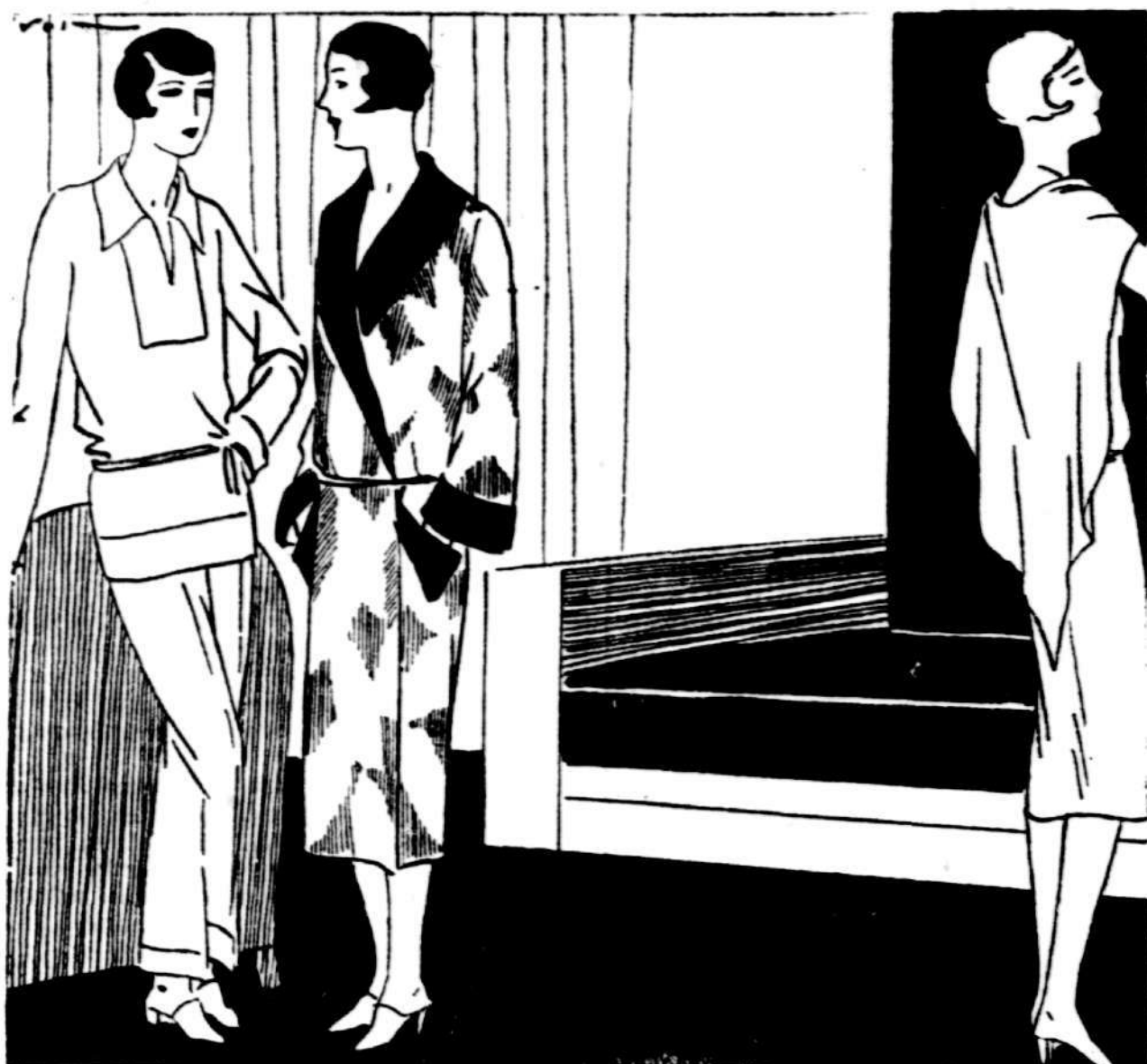
Ne samo pogum...

Zbrana družba umetnikov je obirala slavno filmsko divo, ki se je bila poročila in nekdo je pripomnil, da je diva ženi pred poroko razkrila vso svojo preteklost.

— Zato je potreben pogum! — je priporočil znan kritik.

— Ne samo pogum, se je oglašil sloviti dunalski komik Pallenberg. Spomin! Spomin!

Moda

Kako so oblečene elegantne dame doma

Rokavice in ročne torbice

Ročne torbice se po obliki bistveno ne izpreminjajo. Dopoldanske in promenadne ročne torbice so iz trpežnega usnja in dokaj velike. Če so iz navadnega usnja, morajo biti zelo fino izdelane. Barve odgovarjajo splošni modi, ker se vedno kompletira en del obleke k drugemu. Posebno skrbno mora biti ročna torbica izdelana znotraj. Namesto usnjene jermenčke so zelo priljubljene kovinaste verižice, ki pa niso več tenke, kakor so bile prejšnja leta, marveč čim debelejša, kar moda izrecno zahteva. Popoldanska ročna torbica je manjša, finejša, lepše izdelana in torej tudi dražja. Za popoldanske ročne torbice se rabi najfinišje usnje, čisto tudi krokodilova ali gadija koža.

Rokavice nameravajo temeljito pritisniti na žep, kajti spomladi bo morala imeti vsaka elegantna dama dva para belih skoro do komolca segajočih, in vsaj en par črnih, tudi dolgih rokavic. Črne se bodo nosile preko ozkih rokavov kostuma. Popoldne se nosijo čez rokavice zaplestnice in sicer čim več, tem bolje.

Priprave za pomladno sezono

Zime sicer še ni konec in vremenski proroki nas strašijo celo z novim mrazom, toda modne trgovine in krojači so že pridno na delu, da pripravijo vse potrebno za pomladno sezono. V moški modi se izpreminja bolj barva, nego oblika obleke, ki je pri solidnejših gospodih v splošnem trajna, podvržena samo neznatnim izpremembam na ljubom komednost, ne pa na ljubo modi, kakor je to pri ženskah. Barve blaga za svrtnike in raglane so svetle, modrikasto sive, rjave ali zelene. Za raglane priporočila moda še vijolič. Kar se tiče oblike, pojavljata dva tipa, oba na dve vrsti gumbov. Svrtnik sega do polovice meč. Prva oblika je svrtnik s pasom iz treh delov, z gumbi ob strani, drugi ima gladek krog in zadaj šiv ali pa tudi ne. Zapevna se na tri gumba zadnji je pod zornim krajem žepa. Rokavji imajo manšete, notranji naprsni žep je izginil.

Raglanji na eno vrsto gumbov, so ameriškega vzorca, ohlapni in široki.

Claude Marsey

Smehljaj

— Gotovo vas zanima, zakaj mi vedno igra smehljaj na ustih, — je dejal Adrien Marchal. — Nedvomno mislite, da je to samo posledica mojega mirnega, brezskrbnega značaja. Seveda ne tujim, da sem vedno vesel in dobre volje. Toda vesel sem bolj iz principa, nego po naravi. Tak sem vedno in povsod.

— In vendar, — se je oglašil nekdo, — se mi zdi, da ste kot konzul preživljali trenutke razburjenja in nevarnosti, v kateri vaša veselost ne le ni bila umestna, marveč je mogla biti tudi dokaz vaše slabosti.

— Nasprotno, bila je izraz moje sile. Verjemite mi, da človek ne doseže v življenju uspehov z obupanost in obžalovanjem. Vesela misel, to je sreča, to je zmaga. Glejte, navedem vam primer iz lastnega življenja. Dastira iz časov, ko sem bil konzul v Afriki.

Bil sem dodeljen v službo v Maroku baš ob času, ko je začela francoska vojska zatirati upor nezadovoljnih domaćinov. Dan za dnem so se razlegali strelji in eksplozije v krajih, kjer so naši taborili. Kljub temu sem sklenil vzeti seboj tudi svojo ženo, ki me je spremljala že od najine poroke povsod. Helena, na zunaj frivolna Parižanka, je bila v resnici zelo pogumna. Sklenil

zlasti v ramenih. Ovrtnik ne sme biti preveč širok. Srednji gumb je v višini pasu. Žepi so naši, rokavi gladki in rob celega raglana je široko prešit s strobom. Za pomladno sezono potrebuje gospodje tudi dežne plašče iz impregnirane blaga v vseh nijansah rjave in zelene barve.

Elegantne obleke za gospode

Izdeluje atelje

Josip Ježek
Ljubljana, Šelenburgova 6
Frizure

Dolgo se je bil boj med kratkimi in dolgimi lasmi, letos ga je na konec, ker se ni več za kaj boriti. Dolgi lasje so izginili in zato je odpadla tudi polemika. Nekatere dame so poslušale pesnike in konservativce in si pustile rasti lase. Komaj so jim pa malo zrastle, so si jih dale znova ostriči. Lasničarji in nekatere modne revije so vprizorile pred meseci napad na dame, da bi si pustile rasti lase tako, da bi imele na vratu vsaj nekaj navzgor zavrtih kodrov. Na modnih revijah se je res pojavilo nekaj takih frizur, pa niso bile nikoli tako lepe, da bi se mogle druge dame ogrevati za nje. Kodri na vratu so umazali ovrtnik plašča in obleke in zato so morali zopet izginiti. Ne poslušajte torej nikogar, ki trdi, da Parižanke ne nosijo več kratkih las.

Vendar pa kratki lasje, ki jih nosijo zdaj dame, niso niti malo podobni frizuram, kakršne so nosile še pred dobrim letom. Dame so imele obrbite vratove in še krajše lase nego moški. Nosile so gladko počesane frizure in nekatere so lase celo mazale, da bi se še bolj priljemali glavi. Zdaj pa kratki lasje ne trpe več britve. Dame nosijo nekoliko daljše lase in s tem je tudi rečeno, da morajo biti vsaj malo nakodrani. Bale so se stalnega onduliranja in tudi za nje so lasničarji izumili vedno ondulacijo, ki lase nakodra, ne da bi jih ožgala. Nekatere dame imajo nakodrane lase tudi na vratu, toda dolgi ne smejo biti nikoli tako, da bi vrat zakrivali. Večina dam nosi nazaj počesane lase. Klav-

sem torej vzeti jo v Afriko in z njo tudi desetletnega sinčka Jakoba. Pristali smo v Mogadoru. Prvo leto je bilo zasedel polk senegalskih strelcev, ki so neprestano napadali upornike v okoličih. Zdelo se je da so domačini v bližnji okolici miroljubni in da priznavajo našo avtoriteto.

Ta znak pokorščine me je vzpodbudil. Ker celo leto nisem videl drugega nego neskončno morje in pristanišče, kjer se je gugal nekaj ladjic, in mesto z belimi strehami, na katere je pripekalo tropično sonce, me je obšla naenkrat nepremagljiva želja zapustiti to razbeljeno zidovje, ogledati si druge kraje in pomeniti se z drugimi ljudmi o gospodarskih, industrijskih in trgovskih zadevah. K temu me je silila ne samo uradna dolžnost, ker sem bil konzul, marveč tudi radovednost človeka, ki rad potuje po svetu.

Ker je bil upor v glavnem že zatrt, je poveljnik polka odredil, naj se sestavijo manjši oddelki, ki bi prodirali v notranjost dežele in raziskali nam dotlej še neznane kraje.

Obrazložil sem polkovniku svojo namero. Privolil je, da smem z ženo in sinčkom na konjih spremljati vojaško ekspedicijo. N tako se je zgodilo, da smo se nekega krásnega jutra napotili v neznane kraje.

Hodili smo in počivali brez najmanjše ovire. Bilj smo že 60 kilometrov od Mogadora. Taborili smo v neki ma-

sično lepim obrazom pristojta tudi pričeška po sredi. Ne nosijo se več razni kodri iz umetnih las, umetne frizure za večerne prireditve, niti zaponke ali glavnički vseh vrst, kajti edina elegantna frizura je ona iz lahno nakodranih naravnih las.

Zelo mnogo se je govorilo v pretekli sezoni o lasuljah in celo o barvastih lasuljah k večernim oblekam. Umetne frizure se lahko nosijo kvečjemu na maškaradi, drugače pa ne.

Pizama promenadna obleka v Braziliji

Na južni poluti imajo zdaj že poletje in razlika med našo in njihovo temperaturo znaša okrog 50 stopinj. Mestni očetje v Buenos Airesu so pred štirimi leti izdali naredbo, po kateri ni dovoljeno hoditi brez suknje odnosno suknjica na ulico, pa naj bo še tako vroče. In te naredbe se morajo ljudje strogo držati. Treba hoditi pri 37 stopinjah vročine po ulicah v suknji, je zelo neprijetno. In tako je prišel neki mladi gospod na originalno idejo, da lahko nadomestuje suknjo pizama. In nekega dne se je res pojavil na cesti v beli pizami, prepasani z jermenom roza barve. Policija je bila tako presenečena, da sploh ni posredovala. Sicer pa v policijski naredbi tudi ni bilo rečeno, v kakšnih suknjah odnosno suknjičih morajo ljudje hoditi po mestu.

Ideja mladega gospoda se je hitro uveljavila in pizama je postala dnevna obleka. Modne trgovine delajo zdaj sijajne kupčije. Spočetka so nosili gospodje samo suknjiče od pizame, pozneje so pa začeli nositi tudi hlače. Pizama se je razširila zlasti na obali, kjer se nosi kot kopalna obleka. V Mar del Plata, priljubljenem kopališču Buenos Airesa, je vse polno moških v pestrih pizamah. Tu nosijo pizame tudi dame. Iz Buenos Airesa se je razširila pizama tudi v druga južnoameriška mesta, kjer je zdaj splošno priljubljena.

Novi čevlji

Mraz je nekoliko pojenjal in tako si že lahko ogledamo izložbe, da vidimo, kaj nam pripravljajo moda za pomladno sezono. Moda stremi vedno bolj po enotnosti in harmoniji, kar velja tudi za čevlje. Nobena elegantna dama bi ne nosila k angleškemu kostumu in dežnemu plašču drugačnih čevljev, nego onih z nizkimi, največ 35 mm visokimi petami. To so čevlji za začetek pomladne sezone, ko je vreme večinoma še deževno in ceste blatne. Lahko so rjavi, kombinirano rjavi, pa tudi črni, na zadrgo ali pa na jermenček. Popoldanski čevlji so sicer enostavni, vendar pa morajo biti lakasti z visokimi ozkimi petami. Zapevajo se na en gumb. Posebno modni čevljev k popoldanskemu komoletu ali k obleki pod popoldanski plašč je v tem, da so lahko tudi iz box-calfa, ki pa mora biti tako fin, kakor koža za rokavice.

Modni čevlji ne trpe mnogo okrasov, material mora biti dober in čevlji narejeni po nogi, da lahko v njem komodno hodimo. Spomladi bodo najbolj v modi razni modeli lakastih čevljev diskretnih barv, zlasti črne, sive in bele. Kot okrasji prihajajo v poštev topaz, hijacint, rubin in safir. Prva dva sta diskretna, druga dva, rdeči in zelenomodri, sta pa itak omejena samo na elegantnejšo celoto.

Klobučki

Novi klobučki so prve lastovke, ki oznanjajo pomlad. Zimski plašč je oguljen kožuh ima raztrgano podlogo, obleka je umazana, toplomer kaže še vedno nekaj stopinj pod ničlo, toda kolektor že napoveduje toplo vreme. Prvo, na kar mislijo dame ob prihodu pomladi, je nov klobuček. Mnoge dame nimajo rade klobukov in jih ob vsaki priliki odlože, vendar pa vse vedo, da je dama v lepem novem klobučku za nekoliko let mlajša in mnogo lepša.

roški vasi. Prebivalcev je bilo več, nego nas, toda bili so mirni, nebojevit. Nesrečno naključje je hotelo, da je moj sin baš v tej vasi zbolel. Vojaški zdravnik ga je pregledal in izjavil:

— Deček ima silno vročico. Ne vem, kaj se razvije iz nje. Gotovo pa je, da ne more nadaljevati naporne poti. Ostati mora tu in nekdo mu mora streči.

Položaj je bil zame obupen. Od poveljnika nisem mogel zahtevati, da zdrži kdove kako dolgo svojo četo na ljubo mojemu sinu v vasi, dasi bolezen morda ni bila tako nevarna, kakor je trdil zdravnik. Vendar sem pa zaupal poveljniku svojo bojazen. A on mi je dejal:

— Res je, ne morem se zadržati tu. Imam strogo povelje prodirati nemudoma dalje. Vi pa lahko mirno ostnete tu s soprogo, ki bo stregla bolnemu sinčku. Pustim vam tu zdravnika in za vsak slučaj dva vojaka. Sicer se pa nikar ne bojte, dežela je mirna, prebivalstvo ni sovražno razpoloženo napram Francozom, kakor ste se mogli sami prepričati. Naša ekspedicija bo v petih dneh končana. Prepričan sem, da bo vaš sinček dotlej zdrav ko riba. Potem se pa vrnemo skupaj v Mogador.

Drugi dan je vojaštvo zapustilo vas in ostal sem sam s Heleno in zdravnikom. In vsi trije smo imeli samo eno misel: boriti se proti tajni bolezni, ki je priklenila Jakoba na posteljo.

Zdaj so na vrsti polsezonski klobuki za one dame, ki si jih lahko privoščijo, za druge, ki nimajo denarja, je pa moda že pripravila pomladanske klobuke. Razlika med njimi je samo ta, da se nosijo eni nekaj tednov, drugi pa do poletja. Polsezonski klobuki se niso celi iz slame, vendar se pa že pozna na njih vpliv pomladne mode. Narejeni so iz fine klobučevine in imajo okraske iz slabe. Zelo elegantni so tudi klobuki na polovico iz klobučevine in na polovico iz slame. Polsezonski klobučki se odlikujejo po pestrih barvah. Najbolj priljubljena je rdeča, ki jo nosijo dame h kožuhom in zimskim plaščem vseh barv.

Letošnji pomladni klobučki bodo spominjali na čelade, ki se tesno oprijemljejo glave. Narejeni morajo biti tako, da gleda vedno vsaj nekaj kodrov izpod njih. V prejšnji sezoni so nosile dame lase počesane za ušesa tako, da so bili vsi skriti pod klobukom, letos se pa lasje zopet pojavljajo in služijo za okras obraza. Kakor so veljali pred dvema letoma za elegantne samo črni, tako bodo letošnje polud priljubljene samo pestri klobuki. Vendar pa moda ne bo trpela, da bi bil klobuk po barvi v kričnem nasprotju z obleko.

Kdo bo plesni prvak Slovenije?

Ljubljancani ali Celjani? Ljubljana ima 5, Celje 3 pare tekmovalcev, ki se spoprimejo drevi za prvenstvo.

Ljubljana, 2. marca. Zoper vse one, ki se v postnem času pregreše in udajajo rajanju ali veseljačenju kakršnekoli vrste, je cerkev izrekla anatemu. Ampak Ljubljancani si ne dajo kratičiti veselja. Kdo se bo 40 dni postil, kdo bo 40 dni čepel doma? Saj smo se med vojno dovolj postili in prikrajšali so nas tudi za marsikateri užitek! In zato se bodo zasukali Ljubljancani tudi danes, čeprav je postno razpoloženje.

Na Taboru se zbere staro in mlado. Saj je Sokol dal kaj zapeljivo devizo: Valček večer! Za tretji je na programu in Sokoli so prepričani, da bo silajno odrezal kot prejšnja dva. Takisto je prepričan mojster Jenko, ki je priredil plesni turnir za prvenstvo Slovenije, da bo drevi dvorana v Kazini polna. Polna plesalcev in tekmovalcev ter drugih Ljubljancanov, ki pridejo »firbec paste«. Bogue, saj gre za naslov plesnega prvaka!

Devet parov tekmuje, Pet iz Ljubljane, 3 iz Celja in eden iz Kranja. Pravilo, da so Celjani pravi gadi in da nam utegnejo odnesti prvenstvo, katerega Ljubljancani že par let z uspehom branijo. Sicer imajo mnogo šans, zakaj dosedanja dvojica gosp. Seunig in ga. Stojkovičeva ne bosta tekmovala in plešeta edino izven konkurence. Predvajala bosta ples, ki sta jih plesala v Zagrebu na turnirju za prvenstvo Jugoslavije, ko sta si priborila prvo mesto in ponosni naslov jugoslovanskega plesnega prvaka. Sicer so ju v Zagrebu ocažnili, o čemur smo že poročali, toda to na stvari ničesar ne izpremeni.

Vsi ostali bodo morali absolvirati program, ki ga je določil mojster Jenko. Kosali se bodo v angleškem valčku, yale - bluesu, fokstrotu in tangu. Kdor bo pokazal več rutine, estetike, elegancije, drže in muzikalnosti, katere vrline bodo ocenjene, tega bo komisija izbrala za zmagovalca.

Prognose delati je težavna stvar. Baje so favoriti Celjani, ki so si vteli v glavo, da odnese palmo zmage, pa naj si Ljubljancani razčesnejo glave. »Vam bomo že dali, ljubljanske srajce!« groze Celjani, ki so na plesnem turnirju v Celju pokazali toliko znanja in sposobnosti sukati se na parketu, da se jih Ljubljancani upravičeno boje. No pa tudi naši niso držali rok, to se pravi nog krizem in so hodili pridno v vas k Jenku, ki je v plesnem pogledu naša največja kapaciteta. Mojster je obrabil skoro vse gramofonske plošče, pošvedral je tri pare čevljev, ogulil nov smoking in popil najmanj tri čebre vode v enem tednu. To liko se je moral namreč truditi, potiti, pridušati, robančiti in zmerjati vse po vrsti, ljubzenjive lekcije, ki jih je dajal, so se glasile: »He, gospod, ali mislite, da je ples nogomet, da jo brišete s hitrostjo 50 km na

Tako očisti VIM
Vaše lonce!

Kuhinske predmete mizo in štedilnik,
Rabite VIM bo čisto in snažno.

uro pri fokstrotu? In vi tam v kotu! Stopite najprej k lajarju in naj vam pol ure gode, da se priučite taktu! A vi, gospodičar, mar ste požrli ravnilo, da se držite kakor lesen plošč?

Kakor star avstrijski »feldvebl« je rožbanti in se košatil mojster, žile so se mu napenjale na vratu in pot mu je obilaval čelo. Na tilnem mu je bilo pa le všeč, da se znajo njegovi učenci tako spretno sukati po parketu in da poznajo vse fineše ter manire, ki jih zahteva družabni ples. Boj bo torej hud. Pari so trenirali na vse kriplje, naučili so se vseh trikov in ekstravaganc, ki jih zahteva plesni turnir od dobrega plesalca. Fokstrot in tango gre vsem kakor po »žmrci«, a tudi v yale - bluesu so doma, da ne govorimo o angleškem valčku, ki je že vsem prešel v kri in meso. Letos je program nekoliko lažji, a tudi bolj estetičen. Nič več ne bodo cepale nožice pod zvok razposajenega čarlstona, in tudi kolen si ne bo treba odgrizati pri blekotu. Oba je namreč plesna moda eliminirala in vrzla iz plesne dvorane.

Drevi bo torej revija modernih plesov, in drevi se bo pokazalo, če je Ljubljana v plesnem pogledu še vedno prva. Devet parov se bo sukalo na gladkem parketu, devet parov bo točno in precizno sledilo zvokom Nagodetovega tria, devet parov bo nestrno pričakovalo ocene jurije, ki obstoji iz samih plesnih strokovnjakov. Ti bodo ocenili vse po znanju in zaslugah, Korupcije gospodje ne poznajo in zato je zaman vsak predrzen, kaj se zapeljiv nasmešek. Koketni pogledi ne bodo učinkovali, še manj lepo oblikovane nožice. Tudi ne bo komisija dajala nikakih koncesij fletkanemu obrazu, niti prednosti v eleganci. Ocenila bo samo znanje in vse vrline, ki smo jih omenili že poprele. Plesni turnir za prvenstvo Slovenije bo torej zabavna, a resna prireditev.

Najboljše najtrajnejše, zato najcenejše!

13

Razmišljal sem o kaki bojni zvijači, ki bi nas brez krvoprelitja rešila, ko so nam nenadoma napovedali poset dveh poglavarjev nekoč upornega plemena. Vojak ju je privedel k meni in služil je nam za tolmača. Pogovor se je razpredel.

Po mnogih izrazih spoštovanja in brezmjerne udanosti je vprašal prvi Maročan:

— Kako je mogoče da so vas vaši bratje zapustili?

To vprašanje me ni spravilo v zadrego. Odgovoril sem z neverjetno hladnokrvnostjo in samozavestjo:

— Naši bratje nas niso zapustili. Vrnejo se takoj. Sicer pa, če bi jih potreboval, zadostuje pritisniti na ta le gumb (pri tem sem položil prst na prožno fotografskega aparata), pa me zasljišijo in takoj prihitijo nazaj.

Zdelo se je, da Maročan verjame moji drzni laži. Vendar je pa še vprašal:

— Kaj niste bolni?

— Mi bolni?

Kakor da bi hotel dokazati, da imam železno zdravje, sem se potrkal ponosno na prsa.

— Torej... se čutite tu povsem varne?

Okleval sem z odgovorom. Za hip sem pomislil, kako bi mu dokazal našo moč in samozavest. In tisti hip je zmagala moja železna volja: pokazati se vedno in povsod s smehljajem na ustih. In tako sem se na ves glas zasmeljal.

Kako v Ameriki služijo in zapravljajo denar

Dva največja nebotičnika, zgrajena iz dobička od prodaje cene robe. — Ameriški trgovci se drže načela: čim manjši dobiček in čim večji obrat.

Največji mesti Zedinjenih držav sta New York in Chicago, najvišji nebotičnik v New Yorku je poslopje Woolworth. v Chicago pa dom trdke Wreigley. Woolworth ima 57 nadstropij in pogled z njegove strehe na mesto je sličen pogledu z visoke alpske gore v dolino. Wreigley ni tako visok, ker ima samo 25 nadstropij, pač pa je tako velik, da dela v njem čez dan toliko ljudi, kolikor ima prebivalcev srednje veliko evropsko mesto. Marsikoga bo zanimalo, kakšni sta trdki, ki sta zgradili tako ogromna nebotičnika. Od kot sta dobili toliko denarja, da sta mogli zgraditi nebotičnika, ki sta celo za ameriške razmere nekaj izrednega?

Trdka Woolworth je ono podjetje, ki ima malone v vsakem kraju Zedinjenih držav svojo podružnico. V teh trgovinah dobi človek za 5 ali 10 centov vse, kar potrebuje. Trdka prodaja pisemski papir, pohištvo, gume, limonado, detektske romane, nogavice, toaletne potrebščine, imitirane dragulje, umetne rože, otroške igrače itd. Vse je poceni, sveda po ameriškem merilu, kajti če bi prodajala trdka po istih cenah pri nas, bi nihče ne kupoval. In Američani zelo radi segajo po taki robi. Celotno odlične dame nosijo izključno samo imitirane zapeljivke, prstane in ogrlice, nakit, ki odgovarja barvi obleke. In ker si tudi v Ameriki mnoge dame ne morejo privoščiti za vsako obliko posebnega nakita, kupujejo imitacije, ki ne stanejo mnogo, pa so vendar lepe.

Woolworthovo podjetje temelji na trdni psihološki podlagi. Ustanovitelji je dobro poznali psihologijo odjemalcev, ki radi kupujejo, kar vidijo, samo če jim je dostopno. Zato se drži podjetje načela, da je treba ljudem pokazati čim več robe in da si lahko vse izlože ogledajo, ne da bi jih kdo silil, naj kaj kupijo. To je princip, pretežno večine ameriških trgovcev. Če stopite v Parizu v trgovino, vas takoj obkrožijo prodajalci in prodajalke, ki znajo tako lepo govoriti in hvaliti blago, da človek nehoti kupi vsaj kako malenkost. Po

ameriških trgovinah pa lahko hodite cele ure, ogledate si lahko vse in dovoljeno je vzeti vsako reč v roke, pa vam nihče ne prigovarja, da bi kaj kupili. Šele ko se človek sam odloči, kupiti karkoli, se obrne na prodajalca, ki mu radevolje postreže. Tako je po vseh ameriških trgovinah in tako je tudi pri Woolworthu, samo da vpliva tu na občinstvo še en činitelj in sicer izredno nizke cene. Woolworth prodaja večino svojih predmetov po 5 ali 10 centov. Ker ima pa milijone odjemalcev, je bilo podjetje že pred 15 leti tako dobro situirano, da je moglo zgraditi največji in najboljši razkošno opremljeni nebotičnik sveta.

Woolworthov tekmelec Wreigley je zgradil drugi največji nebotičnik sveta iz dohodkov, ki mu jih prinaša prodaja žvečilne gume. Ta roba se prodaja po vsej Ameriki in tudi po drugih državah v zabojskih po 1 cent. Ameriški cent odgovarja približno našim 50 param in lahko si mislimo, koliko koščkov gume je bilo treba prežvečiti, da je lahko zgradil Wreigley tako ogromno palačo. V Ameriki žvečijo gumo vsi. Po pisarnah jo žveči vse osebje in če pokliče šef strojevodnje, vzame hitro kum iz ust in jo prilepiti na palčico, po končanem delu jo pa položi nazaj v usta in žveči z največjim užtkom dalje.

Največja nebotičnika Zedinjenih držav nam lahko služijo za primer, kako se v Ameriki služi in zapravlja denar. Ameriški trgovci se drže pravila: čim manjši dobiček in čim večji obrat. Dobriček od predmetov po 5 do 10 centov ali od zavojčka žvečilne gume je neznan, toda odjemalcev je na milijone in tako se stekajo milijoni v blagajne obeh veletrgovcev. Na drugi strani pa Američani radi zapravljajo denar. Najraje kupujejo robo, ki malo stane in ki je za vsakdanjo uporabo. Američan hoče mnogo zaslužiti, toda ne da bi spravil groše v nogavico, temveč da jim čimprej zopet odda v obtoč. Američani imajo sicer radi dolarje, nikakor pa niso skopuhi, ne la-komni na denar.

Kako je Kropotkin pobegnil iz ječe

Znani ruski revolucionar knez Kropotkin je pobegnil s pomočjo svojih prijateljev iz slovitih petropavlovskih trdnjav v Petrogradu. — Ko so ga detektivji iskali, je sedel v najelegantnejši restavraciji

Med jetniki, ki se jim je posrečilo pobegniti, zavzema odlično mesto knez Peter Aleksejevič Kropotkin. Temu revolucionarju, očetu anarhističnega komunizma, se je posrečilo pobegniti iz ene najbolj utrjenih in zastraženih ruskih kaznilnic, dasi je bil bolan in dasi so strogo pazili nanj. Leta 1876 so bili v znani petropavlovski trdnjavi v Petrogradu zaprti možje, ki so širili med ruskim ljudstvom prve komunistične in revolucionarne ideje. Med njimi je bil tudi knez Kropotkin, potomec ene najstarejših ruskih plemiških rodbin.

Kropotkin je bil zaprt že dve leti, ko je začel razmišljati, da bi kazalo pobegniti. V ječi je mnogo pisal, da je preganjal dolgočas. Delal je tako intenzivno, da je nekega dne telesno in duševno opešal. Prepeljal so ga v jetniško bolnico in tako je upal, da se mu bo morda le posrečilo pobegniti. Na izprehodih so ga spremljali trije pazniki. Jetniška obleka je bila tako težka in nerodna, da je Kropotkin komaj hodil. Ko je opazil, da se velika vrata čisto odpirajo, je sestavil v celici šifriran načrt bega in ga izročil, skritega v znanstvenem instrumentu, svojim prijateljem v mestu. Pogled na odprta vrata ga je tako razburil, da se je njegovo zdravstveno stanje znatno poslabšalo.

Tako od srca se menda še nikoli nisem smejal.

Po tem sem zagledal v kotu otroško trompetico, s katero se je Jakob tako rad igral. Pograbil sem jo, jo postavil na usta in zatrobil poskočno polko.

Zena me je začudeno gledala misleč, da se mi je zmešalo.

— Poj! — sem ji zaklical.

Takoj je razumela, kaj sem hotel doseči s tem. In dočim sem jaz na vso moč trobil, je začela ona peti, sprva z drhtečim, pozneje pa z močnim in prepričevalnim glasom. Kaj je pela? Tega vame ne morem povedati. Nekake kuplete iz operet, arije iz koncertnih kavarn, vmes pa marsikaj. Naša dva vojaka sprva presenečena, pozneje pa navdušena, sta ploskala po taktu kakor divja.

Ko sem nehal trobiti, mi je sapa že pohajala. Maročana sta široko odpirala usta in strmela. Bila sta prepričana, da nam ne prede tako slaba, kakor sta mislila. Da, bila sta še preveč prepričana kajti naslednja dva večera sta znova prišla in s Heleno sva morala koncert ponoviti.

Končno, petega dne, so nam sporočili, da se je francoska četa vrnila. Bili smo rešeni. In ker sreča nikoli ne pride sama, je sinčkova vročica popustila in zdravnik mi je jamčil, da bo kmalu okrevale.

No torej, gospoda, zdaj veste, zakaj se vedno smehljam.

Njegovi prijatelji so zasnovali načrt do najmanjših podrobnosti. Kropotkin se je pa učil ta čas slačiti nerodno obleko, da bi ga na begu ne ovirala. Izdelal je tudi poseben sistem signaliziranja, da bi lahko svoje prijatelje obvestil, da je vse pripravljeno. Če je bil »zrak čist«, se je moral eden njegovih pomočnikov izprehajati pred kaznilnico z robcem v roki, drugi pa igrati na violino. Signaliziral je z lesene barake na dvorišču, ki je bila za to zelo prikladna. Ob določenem času bi morali njegovi pomočniki zaplesti vojaka pri glavnih vratih v pogovor. Neki Kropotkinov prijatelj je zvedel, da je bil dotični vojak zaposlen poprej v laboratoriju in prevzel je nalogo premočiti ga s pogovorom o delu v laboratoriju.

Drugi dan je prišla k jetniškemu ravnatelju neka ženska in ga prosila, naj izroči njenemu sorodniku knezu Kropotkinu uro, ki mu jo hoče podariti. Poizkus je bil zelo nevaran, kajti dotično žensko je zasledovala tajna policija zaradi revolucionarne propagande. Jetniški ravnatelj se je pa dal premotiti in je izročil uro Kropotkinu. Pod pokrovcem žepne ure je bil listek, na katerem je bil šifriran podroben načrt bega. Čez dve uri se je Kropotkin kakor običajno izprehajal po dvorišču, samo da je bil goložav. Čez pol ure so se odprla glavna vrata in na dvorišče so prišli dva dr. Tisti hip je zaigral nevidni violini poskočno mazurko. — Zdaj ali pa nikoli, — si je mislil Kropotkin. Ozrl se je na paznika. Bil je šest korakov oddaljen od njega in gledal je v nasprotno smer. Kropotkin je hitro slekel težko jetniško obleko in planil k vratom. Tisti hip so ga pa zagledali mužiki, ki so pripeljali drva in začeli so kričati: Primate ga, primite ga! Planili so za njim, da bi ga ujeli. Kropotkin je zaslišal za seboj tudi korake paznika. Vojak je večkrat zamahnil po njem s puško, misleč, da ga doseže z bajonetom. Bil je tako trdno prepričan, da ga doseže, da ni hotel streljati. Za vrati je stala kočija, v kateri je sedel neznanec, ki je potegnil Kropotkina k sebi in zakričal na kočijaža: Urno, požuri se, sicer te ustrelim!

Kočijaž si ni dal dvakrat reči. Udaril je po konjih in kočija je zdrdrala po gladki cesti. Konja so kupili Kropotkinovi prijatelji nalašč v ta namen. Moral je biti prvovrsten dirkač, sicer bi se beg ne bil posrečil. Končno je prihitel iz pisarne sam jetniški ravnatelj. Ozrl se je okrog, toda Kropotkinovi prijatelji so bili najeli vse izvoščke. Kropotkin je ognil v kočiji krasen plan in se pokril s širokim klobukom. Srečno ga je pripeljal do Nevskega Prospekta, kjer sta stopila v hišo prijatelja. Tu se je Kropotkin umil in preoblekel tako, da ga ni bilo mogoče spoznati.

— Kam pa zdaj? — je vprašal prijatelja.

— V najelegantnejšo restavracijo Petrograda. Povsod vas bodo iskali, samo v tej restavraciji ne.

In res je tajna policija preiskala stanovanja vseh njegovih prijateljev v Petrogradu. Kropotkin je pa mirno večerjal z ožjimi prijatelji v najelegantnejši restavraciji. Čez nekaj dni se je odpeljal v baltiško pristanišče, od koder je odpotoval na Švedsko.

Grozna rodbinska tragedija

Prebivalstvo češkoslovaških mestec Prčice ni Sedlece je zadnje dni pod vtisom strahovite rodbinske tragedije, ki se je odigrala v noči od torka na sredo v rodbini kamnoseka Antona Chvatala. Včeraj se je vršil skupni pogreb zakoncev Chvatala in njihovih treh otrok. Vsi trije otroci so bili ubiti s sekiro, zakonca pa ustreljena z revolverjem. Trupla nesrečne rodbine so počivala na skupnem mrtvaškem odru. Oblasti skušajo ugotoviti motiv groznega dejanja in mnenja so še deljena. Iz pisma, ki jih je zapustil nesrečni oče, je razvidno, da so mu obupne gmotne razmere potisnile v roko morilno orožje, da je storil dobro premišljeno dejanje in zaključil s krvavim zločinom eno najžalostnejših poglavič rodbinskega življenja.

Med Prčicami in Sedlci stoji hišica, v kateri je skromna kamnoseška delavnica. To je dom kamnoseka Chvatala. Mož je v noči od torka na sredo ustrelil z revolverjem svojo ženo, potem je pa s sekiro ubil svojo 3-letno hčerko Milico, 6-letnega sinčka Vojtška in 9-letnega rejca Ladislava. Ženo je zadel v čelo in nesrečnica je bila takoj mrtva. Po groznem dejanju si je nastvil Chvatel revolver na prsa in se ustrelil v srce. Nesrečni otročiči so ležali skupaj na okrvavljeni postelji, okrog katere so bile velike mlake krvi. Mož je pred obrpnim čnom ustavil stensko uro, da bi ne motila mrtvaške tišine.

Mačke so nevarne

Londonski dopisnik praškega lista »Morgenpost« je te dni poročal, kako je mačka zadušila otroka. Mlada gospa Gardener iz Londona se je vrnila iz mesta in našla v postelji svojega 6-mesečnega dečka mačko, ki je ležala na otročičevem obrazu. Mati je mačko takoj prepoznala, toda lahko si mislimo neno grozo, ko je spoznala, da je dete že mrtvo. Mačka je nesrečnega otroččka zadušila.

Se strašnejši primer, da je mačka povzročila smrt deteta, se je zgodil v Antverpnu. Mati petih otrok je nekega jutra opazila, da se mačka suče okrog najmlajšega otroččka, ki je spal v zibelki. Kričala je na mačko, da bi jo prepodila, pa ni nič pomagalo. Šele ko je stopila k nji, je spoznala, da je mačka stekla in da je ogrižla še polovico obraza nesrečnega otroččka. Naravno, da je bilo dete že mrtvo.

V Parizu živi ga. Doltel, ki ima najdražjo mačko na svetu. Njena mačka pa ni plemenite pasme, niti nima kakih posebnih lastnosti, marveč je čisto navadna mačka, kakršnih je na svetu vse polno. Gospa je hotela kupiti hišo in dvignila je v banki 10.000 frankov. V banki so ji dali 10 bankovcev po tisoč frankov, ki jih je spravila v nakupovalno torbo. Na trgu je kupila sala in ga položila k bankovcem. Bankovci so se navzeli maščobe in gosna jih je hotela doma posušiti na štedilniku. Mačka je bila pa menda zelo požrešna in ko je zavohala v bankovcih sala, jih je mirno požrla. Ko je uboga gosna zvedela, kaj se je zgodilo, je hotela mačko takoj ubiti, da bi v zadnjem hipu rešila, kar se je dalo. Sosedje so ji morali pojasniti, da bi to ne imelo nobenega pomena in več noči so morali bedeti pri nji, da se v ubupni ni usmrtila. Tako je bila čisto navadna mačka vredna 10.000 frankov, vsaj dokler je imela bankovce v trebuhu.

Francoski kavalerijski častnik — svetnik?

Vicomte Charles de Foucauld, nekoč junak pariških salonov in častnik francoske konjenice, bo proglašen za blaženega. Če se potrdijo legende o njegovem vzornem življenju. Deputacija katoliških duhovnikov se je že napotila v Hogar v francoski Sahari, da se prepriča o verodostojnosti teh legend. Ljudje, ki so potovali po onih krajih, pripovedujejo, da so divji Senusi Foucaulda ubili že l. 1916, da pa je njegovo truplo še sedaj nedotaknjeno. Trije invalidi, ki so se dotaknili njegovih zemskih ostankov, so baje takoj ozdraveli. Misija bo poročala o svojem delu patru Joyeuxu iz reda belih očetov, kateremu je papež poveril preiskavo v zadevi čudovitega Foucauldovega življenja.

Foucauld je dovršil vojaško šolo v St. Cyru, potem je pa odpotoval kot kavalerijski častnik v Afriko, kamor ga je gnalo hrepenenje po pustolovčinah. V Afriki se je naučil arabščine, pozneje se je pa napotil preoblečen kot židovski potnik v puščavo, da se seznanj z življenjem divjih plemen. Po vročem pesku je prehodil peš 2250 km. Iz Afrike se je vrnil v Pariz in napisal knjigo, ki je bila odklovanja z zlato kolajno zemljepisnega društva. V Parizu je postal junak salonov in odlične Parizanke so navdušeno poslušale njegovo pripovedovanje o življenju divjih plemen v afriški puščavi. Naenkrat je

pa izginil iz pariške družbe in odpotoval je v Palestino, od koder se je vrnil kot pobožen kristjan.

V Mali Aziji je bil v nekem samostanu posvečen za duhovnika. Leta 1901 se je vrnil v Afriko, kjer je postal duhovni svetovalec in zdravnik divjih plemen. Živel je puščavniško življenje, potoval je po puščavi, oznanjal krščanstvo, učil upornike, da se morajo oblastim pokoriti in postal je posrednik med Francozi in upornimi plemeni. To

Besedo imajo naši čitatelji

„Le čevlje sodi naj kopitar“

Med g. D. B. na eni in g. Sovretom ter J. K. na drugi strani je prišlo do kotraverze radi izreke »slovenskega« — bilabialnega l = w. — Odkreajoč mu vsako legitimacijo govoriti v tej stvari mu očita g. Sovre pomankljivost slovenskega znanja zlasti — Breznika. Za svojo osebo bi gu. D. B. pred vsem očital nelegičnost njegovih izjav, marsikaj od drugih opazk pa bi svrhi na ljubo opustil. Toda tudi izvajanja g. Sovre v vsem zame niso prepričevalna. Ne jemljem si za to dvoje pozniše pripombe legitimacije kot — slovničar — profesionalce ter se tudi nikomur ne usiljujem »z nastopom Učenik« in gramaticis, mislim pa, da mi bo tudi g. Sovre priznal pravico diskutirati v tej stvari na tem mestu, ki je prav zato odmerjeno... Saj je celo Levstik, ki je bil gotovo kapaciteta na jezikoslovnem polju, priznal tako legitimacijo vsakomur zapisavi: »Vsak človek ima prost jezik, da pošteno pove kar misli o poštenih rečeh: vsakemu bodi med nami prosto še pero, da tudi pošteno piše, kar in kakor hoče v poštenih rečeh!«

Torej pošteno besedo v poštenih rečeh! Oba gospoda — tako D. B. in g. S. — sta gotovo imela pošten namen, vsak po svojem prepričanju braniti svoje pošteno stališče, o katerem se da in mora razpravljati resno in mirno. Presenetil pa me je ton njihove diskusije, ki zavede enega kakor drugega, da streljata — preko cilja. Da pa gospoda D. B. zapusti pri tem tudi logika, je svedoča za njegovo stališče veliko — zlo. G. Sovre zagovarja, kakor je posneti iz njegovih izjav, principijelno izreko končnega pismenega »lc« v deležnikih kot »uc« oziroma »w«, in si pri tem izbere za vzgled zlasti besede: »jeduc« (= jedel), »reku« (= rekel), naravno, da lora veljati po tem načelu tudi za »grizeuc« (= grizel) in podobno. Sklicuje se tudi na Cankarja, ki je obsodil izgovorjavo »jedelj«. Toda dvomim, ali bi bil isti Cankar zadovoljen z današnjo dekretirano in generalizirano izgovorjavo »jedec«, vsaj kakor se jo čuje v praksi iz ust naših današnjih malih in — velikih šolarjev in celo razne bolj ali manj odlične odre. G. J. K. se sklicuje v utemeljitev svojega nazora na to, da je »kompetentno« oblastvo načelstva prosvetnega oddelka pri pokrajinskem namestništvu v Ljubljani izdalo za vse šole veljavno naredbo št. 1208 z dne 24. marca 1922 in da so nato dobila tudi državna gledališča tak — dekret. Kakšno je bilo stališče Cankarjevo napram raznim »kompetentnim« oblastvom in njihovim dekretom, vemo vsi, ki smo ga poznali. Bog vedi, ali ne bi bil Cankar že radi tega proti tej izgovorjavi, ker je dekretirano... Zato je sklicevanje v taki zadevi na Cankarja vedno kočljiva reč... Tak diktat sam bi bil njemu vsaj najmanj zadnji argument glede izgovarjave slovensčine, kajti imel je Cankar za svoje jezik zelo tenak posluh, — on, ki ni dal deliti svojega dela v »perijode« in tudi ne svojega življenja pod rubrike a, b, c... Najmanj pa bi bil pristojal v tem slučaju, ako bi se to ne upajalo z njegovim posluhom in — čustvovanjem. Upam si namreč trditi, da ima pri vprašanju izgovorjave svojo veliko — »besedo« — posluh in čut za lepoto jezika.

Vsak jezik ima svojo muziko, za katero je potrebno fino, jako fino uho. Za slovenščino — čast in slava ji! — še prav posebno. In meni se zdi, da bi se ta isti Cankar, ako bi slišal, kako se danes javno v praksi izgovarja »jedec« mesto »jedelj« — na podlagi raznih teh dekretov — malo popraskal za ušesi in si »grizeuc« ustnice... Ne vem, mene včasih zaboli uho in — srce, kadar čujem: »rekeuc«, »jedec«, »misliuc« itd. — izgovarjano na način, ki je dostikrat celo hušji — kakor najgrše »elkanje«... Mislim, da se precej splošno, vsaj v večini slovenski dialektih govori »reku«, »jedec«, »mislic« (»rajku«, »jedec« ali tudi škof-jeloško: »riko«) s komaj slišnim »uc« (nikdar pa ne: »rajkev«, »jedev« ali »rikev«) in reči moram, da ne najdem prav nobenega razloga, zakaj bi se te izgovarjave ne pripuščalo — če že mora to biti — prav radi argumentov gospoda S., ki pravi in podčrtava: »Če ne veste, Vam pa jaz povem, in bodite prepričani, da je res, kar pravim: Jezik ima to pravico, živ, tisoč let stari, po svojih zakonih razvijajoči se jezik. Sam si piše zakone, nihče mu jih ne daje. Zakaj slovničarjeva glavna dolžnost je le, da te zakone preiskuje, da jih zbira v sisteme in registrira. In registrira! Podčrtam in podpišem. In g. S. nadaljuje: »V pričujočem primeru si je slovenski jezik vzel pravico izpreminjanja že pred domalega štirimi stoletji, torej ob početku pisne slovenščine. Če takrat je začel trdi, l, prehajali v »w« Vse logično in pravilno! Gospod J. K. pa pristavlja: »Do približno leta 1890 se je »splošno« izgovarjalo »reku«, dejau, poslušavec« itd. Potem so začeli nekateri izgovarjati »rekel«, dejali, poslušalec... Nekateri, — to je res, ali ti nekateri še niso merodajni, in so tudi danes redki. Ti pa še niso — narod in — jezik. G. J. K. pravi, da se je pred l. 1890 »splošno« izgovarjalo: »rekeuc«, — usojam si trditi, da danes razum tistih, ki se se to naučili »po dekretu«, nihče ne reče »rekeuc« nego »reku« s komaj slišnim u. In moj subjektivni občutek in moj posluh

je pa dalo poglavarjem upornih plemen povod, da so podkupili nekatere njegove učence, ki so ga leta 1916 umorili. Morilci si pa niso upali oskrnuti svetnikovega trupla, marveč so ga z vsemi častmi pokopali. Pred dvema letoma so njegovo truplo odkopali in ugotovili, da je ostalo nedotaknjeno. To bajko o Foucauldu je razširila francoska duhovščina. Blažen, kdor verjame.

nimata prav nič proti tej izgovorjavi, — meni se vidi naš mehki jezik tak kakor se govori — brez dekreta, — neskončno lep in blagolopen. Tudi naši dialekti so lepi, toda samo ne na naših odrih... Kar je poglavje za se. In po tezi g. Sovre, ki pravi, da si jezik sam piše zakone, to se pravi, da se razvija sam, »nima« tudi nihče pravice ovirati ga v tem razvoju. In ta razvoj gre v to smer, — mislim, da pišem pošteno besedo v poštenih stvari, — da se tudi izgovarjavo poenostavlja, — da se izgovarjavo »reku«, »mislic«, že davno prehitela ono pred l. 1890 »rekeuc« in »mislic« itd.

Zato se mi zdi, da one dekretivne izgovarjave ne smemo pritirati tako daleč, da bi te od »radica« kar vrglo, ko čuješ n. pr. sledečo glajljivo izgovorjavo: »bom zabu-biu, (to naj bo: zabubil), pa se bom že kako pregrizev (= pregrizel)«. Treba samo še, da kdo tisti naučeni »uc« ali »uc« malo po štajersko zavije in imamo tu lepoto vseh lepote... Ako bi se akceptiralo to, kakor se splošno govori (»jeduc« s komaj slišnim »uc«), bi bilo to izključeno — in ustreženo nemara tudi — Cankarju...

Toda tudi izgovorjave »reku«, »mislic«, napravimo lahko karikaturu, treba samo »uc« pretirano pognati. Zato gre tu predvsem za pravičen naglas.

Sicer pa z g. S. ne bi bila daleč vsakebi raz sledeči vidiki: oba vae odločno proti afektiranemu, elj-kanju. Toda tako, kakor se vsaj v praksi izgovarja naučeni »ev, aw, ow« na koncu besedi, — sme priti samo s deča pod kap. Posebno zopern mi je ta naučeni »uc« v sredini besede (souza, popounoma itd.). Nič pa mi ni prikljubnejša kakor če slišim taki-le »uc«, ali »uc« na pol naglasen, posebno če se približuje »ev-uc«, av-uc. Tako pa je mogoče, da so ali slabi — učeniki, ker slabo učenje izgovarjajo, — ker jim manjka prav onih predpogojev, ki jih zahteva g. S., — ali pa so slabi učenci... Morda tudi oboje. To zlasti opazim pri izgovorjavi besede »šele« (šeu).

Nisem profesor niti učitelj niti v šoli niti v — teatru (oj »teaterc«!), zato ne vem, kako se to uči. Sodi mi le po — rezultatih... Tako, kakor se dela zdaj, je naš jezik zopet enkrat na Prokrustovi postelji, in se ustvarja pravzaprav le nek nov pri-siljen in izumetničen dialekt.

Ako bi hotel slediti žargonu gospoda S., bi dejal: Cekin za vsakega Slovenca, ki bi rekel, da je kupil pomarančo, vanjo ugriznu, jo jedeu in jo tudi snedeu...

Posebno sgrd« za uho je takile »uc«, »uc« ali »uc« pri petju, — vsaj za moje; priznam pa subjektivnost občutka. Je v meni nekaj muzika, a si ne prisojam odlične besede, zamalo pa bi me mnenje naših glasbenikov, od katerih poznam le mnenje L. M. Škrjanca, ki ni kar nič navdušen za ta »uc« in »uc«. Morda bi kazalo kakor v francosini delati razliko med izgovorjavo in peto besedo...

Posegel sem v to razpravo recimo kot nestrokovnjak — neslovničar, ki mi je pa le-pota slovenskega jezika nad vse. Nikdar pa zame kot Slovenca ne bo odločilno, ali nas »bilabialni« »uc« približuje »erbohrvašini« ali ne, kajti individualna lepota našega jezika mi je nedotakljiva, zlasti še radi njegove čistote; v tem oziru ostanem neizprosen Slovenec kljub novemu ali staremu, dekretiranemu ali nedekretiranemu edinstvu.

Le ti in oni imajo vzroka dovolj si kaj izposoditi od nas, — pred vsem iz našega bogatega jezikovnega zaklada. Morda se jim bo posrečilo z božjo pomočjo dobiti primerne besede za razne »ramove« (Rahmen), »stacne«, »stapije«, razne »vešeraje« in »u-snažderaje«, »miliprotikele« in podobne bolj ali manj pristne balkanske jezikoslovne lepote... Tu bi bil dober, koristen in potreben tak jezikovni dekret, da se izteži že enkrat ta Augliev hlev... Tako smo lahko pravzaprav veseli, da se ta nemiljavni besedni zaklad bližji za enkrat na javnih tablah v naravnost glinlivi cirilici, — da je dotična beseda še bolj slovenska... Hvala bogu, da ne zna vsakdo čitati cirilice — v povečanju naše itak že velike slave... Zato tudi res še ne kaže propagirati — latinice... Zato pa tudi prav nič ne potrebu-jemo — »teatrac«, ker — hvalabogu — pozna in izgovarja zadnji hribovec »gledališ-šec«...

Kar pa se našega čistega in lepega jezika tiče, rad podpišem Sovretove besede, — da je »čudo prebudo, ki bi ga moral vsakdo z veliko, veliko ljubeznijo gojiti, ter si z neprestanim trudom prizadevati, da se čim globlje potopi v njegove skrivnostne globline«...

Zapisal sem to iz ljubezni do svojega jezika po svojem občutku in prepričanju brez vseh pretenzij kakoga »Učenika«... Samo veselilo bi me, ako bi se na tej podlagi vršila eventualna nadaljna diskusija, odklanjanj pa način, kakor se je to godilo dozdaj, in pa ton, ki postal že skoro ro-tarski... S tem je tudi odgovorjeno le ne-koliko preveč — sit venia verbo — original-nemu »Pikic«, ki se je zatekel po argumen-te kar k sicer prav koristnim domačim ži-valicam... Toda konsekvencno bi bil mo-ral raz svoje stališče zapisati »hol-hol« in »mijal-mijal« (= kou-hou in mijav-mijav). Čudim se pa, da ni pritegnil k svojim ei-jajnim argumentom iz živalske se živ-čive

Dr. Jos. C. Oblak.

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Sredi Dunava pluje baš triemen, vojna ladja s tremi vrstami veslačev. Sprejaj je okrašena z izrezljano zmagovano glavo. Ladja je ob straneh okovana, da ji ogenj ne more do živga. Bilo je že poldne, ko smo prispeli na cilj. A z doma smo odšli zgodaj zjutraj.

Nisem hodil sam. Iz Campore je prišel pome suženj Congrio, da mi pokaže pot. Bali so se menda, da bi ne pobegnili.

Congrio je pasel bivolce. Bil je mož nizke, krepke postave. Kupljen je bil nekje v solnčni Aziji. Če se ne motim, je bil iz Cilicije. Govoril je malo drugače pa ni bil napačen. Ni bil tako zahrbtnen in vsiljiv, kakor rimski sužnji. Celo tolažil me je.

— Ne bodi žalosten, Viduare! Še plesala bova na praznik Eleutherie.

— Kakšen praznik je to?

— Praznik svobode. Na ta dan slave grški in azijski sužnji svoje osvobodjenje.

— Kako se pa izvrši to osvobodjenje?

— Sužnja odvedo v hram. Tam se dotakne praetor ali kak drugi velmož sužnjeve rame s palčico in izgovori te-le besede: »Aio te liberum, more Quiritum«. Po tem ga sproščajo in pokrijejo s klobukom. Tako postane svoboden in nihče več mu ne more zapovedovati, nihče več ga ne sme žaliti ali pretepati.

V Campori se mi je godilo dokaj dobro. Hrane sem imel v izobilju, a delo ni bilo posebno težko. Pospravljali sem stave in pomagal Congriu moliti bivolce. Tu sužnji niso stanovali na podstrešju, marveč zunaj v kolibah.

Upravitelj posestva je bil Demipho, star, odpuščen suženj. Bil je mož visoke, krepke postave, nadut in strog. Rad je kričal in grozil, toda sužnje je zelo redko pretepal. Bil je nagle jeze in če mu je prišel kdo v roke, kadar je bil jezen, ga je premikastil, po tem se mu je pa smilil in obdaroval ga je za prestane bolečine.

Tiste dni je prispel v Camporo tudi zdravnik. Poslala ga je Frontina. Bil je vojaški zdravnik in služil je pri drugi pomožni legiji. Bil je sicer osvobodjen grški suženj, toda kot dober zdravnik je užival velik ugled. Imenoval se je Euclio. S seboj je pripeljal tudi svojega sužnja. Rane je znal lečiti bolje nego notranje bolezni.

— Pravijo, da imate tu bolnega sužnja, — je dejal.

— Tu smo vsi zdravi, — je odgovoril upravitelj.

— Baže je bolan neki Viduare.

— Tudi ta je zdrav ko riba. Mož je marljiv in pošten.

— Slišal sem, da je blazen.

— Blazen?

— Če ne popolnoma, pa vsaj napol.

Sicer je pa vseeno, tudi take moram lečiti.

Pomagal je svojemu slugi, ki je odprl skrinjico iz cedrovega lesa. Iz nje je vzel posodo, polno čudne tekočine.

— Izobno sredstvo imam proti blaznosti. Evo, tu je helleborus! — je vzkliknil zdravnik in oči so se mu zaiskrile. — Ta tekočina izleči vsakega norca.

Sužnji so se zasmejali in me sli iskat.

— Viduare, kje si?

— Pomagal sem na vrtu pobirati hruske v koš.

V bližnjem grmu je zakrokal krokav. Spoznal sem se že na rimske vraže.

Vedel sem, da pomeni to nesrečo.

— Kaj hočete?

— Požuri se. Frontina ti je poslala darilo.

Prebledel sem. Frontina je namreč še vedno živela v moji fantaziji kot moja žena. Teh dveh žensk si nisem mogel izbiti iz glave. Srce mi je začelo močno utripati. Darilo mi pošilja?

Torej se le nisem motil, da me ljubi.

V glavi se mi je vrtelo, ko sem stopil v Demiphovo stanovanje. Toda tu so me od vseh strani škodoželjno gledali.

— To je torej ta norec? — je vprašal zdravnik.

— Toda...

— No, no, nikar ne blebetaj neumnost. Pokaži jezik.

Pregledal mi je tudi zenice in otipal žilo. Končno mi je nastavil uho na prsa... a srce mi je močno utripalo.

— Napravi krepak požirek iz te-le posode. To je imenitno sredstvo proti blaznosti.

V glavi se mi je vrtelo, ko sem zagledal sumljivo tekočino. Toda upirati se nisem mogel. Dva sužnja sta me prišla za roke, drugi so mi odprli usta in mi vlili lekarstvo v grlo. Mislim, da se zadržim. V očeh se mi je stemnilo in krčevito sem stiskal ustnice.

— He, he, he... se je smejal zdravnik. — Tako, zdaj bo vse dobro. To ti vrne zdravo pamet. Boste videli, kakšen modrijan bo še ta dečko.

Solnhi oči sem stal pred zdravnikom. Roke so se mi krčile v pesti. Dal

mi je piti helleborus, sok sladkih korenin, ki so ga sinatrali Rimljani za najboljšo sredstvo proti blaznosti.

Vsi so se mi smejali. Demipho se je držal za trebuh od smeha.

— Čemu pa potrebuje pastir bivolov toliko pameti?

Zdravnik je skomignil z rameni.

— Gospa Frontina hoče tako. Zdi se, da je temu dečku naklonjena in da bi rada napravila iz njega človeka.

Vsak dan mora piti to lekarstvo. Razum se mu bo zbistril, da bo veselje.

Izročil je Demiphonu veliko posodo zoperne tekočine. Vsa ta brozga je bila uamenjena meni. Groza me je obšla, ko sem pomislil, kaj vse me čaka.

— Saj nisem blazen, ne bebast, — sem vzkliknil.

— Tega ne moreš trdit o sebi, — je odgovoril zdravnik. — Tvoji bližnji mislijo o tebi drugače.

Demipho je bil dober človek, toda v tej zadevi tudi on ni poznal šale. Dan za dnem sem moral piti lekarstvo proti blaznosti.

— Jaz sem odgovoren svoji gospodari za vse imetje, — je zatrdel. — Če pogineš, bo klicala mene na odgovor.

K sreči je zdravnik čez teden dni znova prišel. Preiskal me je in ugotovil, da sem že zdrav.

— Zdaj moraš še žrtvovati Aesculapu telička, — je dejal. — In vse bo v redu. — Upam pa, da mi pošleš malo telečje pečenke, — je pripomnil smeje. In dobrohotno me je potrpel po rami.

Več noči zapored nisem mogel spati. Taval sem po polju in se oziral v nebo. Ne potujemo samo mi v neskončnem prostoru, tudi zemlja in zvezde drve neznano kam. Nebo je bilo v starem veku drugačno, nego je zdaj. Razlika v legi poedinih sozvezdij je bila svedea neznatna, kajti nebesnim telesom se naša stoletja komaj minule.

Ko sem se vrnil v svojo kolibo, me je presenetila tiha molitev.

— adveniat regnum tuum, ut in terra sicut etiam in coelis... Et demitte nobis debita nostra —

Mislil sem, da se mi sanja, kajti da bi mogel kdo moliti tu pod železno peto rimskega carstva očenaš, se mi je zdelo izključeno.

— Nekdo moli tu očenaš, — sem zaspeštel presenečeno.

Glas je postal močnejši.

— ne nos inducas in tentationem.

Skočil sem s postelje in planil pred kolibo.

V sosedni kolibi je stanoval Congrio. In iz te kolibe se je razlegala tiha molitev.

A tako!

— Zakaj si pa najel ženskega odvetnika?

— Več, prijatelj, ženska ima vedno prav!

Ura.

Krojaček Lipe je prišel pozno domov.

— Koliko je pa zopet ura? je nergala njegova boljša polovica.

— Ena, dušica moja! je lagaj Lipe.

V tem hipu je stenska ura bila trikrat po vrsti. Gong, gong, gong, so odmevali udarci po sobi.

— Dovolj, dovolj, jo je prekinil Lipe! Saj dobro vemo, da je ena in ni treba tega trikrat ponoviti.

Polijsko poročilo.

— Obtoženec trdi, da je bil popolnoma trezen, gospod policijski nadzornik.

— Nasprotno, bil je popolnoma pijan. Če bi bil trezen, bi spoznal, da je bil pijan.

Prijetna kazen.

Arabski dijak si je vzel za gospodinjjo lepo, mlado in nedolžno sužnjo. Ko je pri pospravljanju vprilo njega zardela in se spotaknila ob preprogo, je dijak dejal:

— Zato moraš biti kaznovana.

In jo je objel. Drugi dan je bil zaposlen, ko je sužnja potrkala na vrata.

— Prosto! Kaj bi rada?

— Ah, gospod, v kuhinji sem se zopet spotaknila.

Pomota.

Trgovski potnik: Gospod šef, prosim za roko vaše hčerke.

— Ne, moj dragi, sprejel sem vas kot trgovskega potnika in čaka vas trgovsko, ne pa ženitovansko potovanje.

Boljši igralci.

— Nikar mi ne šklite v karte!

— Mi ni potrebno — saj sem jih sam mešal!

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Mimi Sark naznanja v svojem in v imenu svoje hčerke Lenke ter ostalega sorodstva, da je naš iskreno ljubljeni sopro, oče in brat, gospod

RUDI SARK

podravnatelj Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani,

dne 25. februarja t. l. v Brucku ob Muri nenadoma preminul.

Zemeljski ostanki blagega pokojnika so se dne 1. III. t. l. v mestni bolnici v Brucku slovesno blagoslovili in odpeljali v Ljubljano, kjer se vrši pogreb z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu v nedeljo, dne 3. marca t. l. ob 1/3. uri popoldne.

Potrti v neizmerni žalosti prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 2. marca 1929.

433

Danes v soboto ob 8. uri, jutri v nedeljo ob 3., pol 5., pol 8. uri predvaja vefilm, v glavni vlogi

Tom Miks „Med volkovi v Alaski“

Prvič v Ljubljani Kino Soko Siška.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Meblovano sobico

preprosto, isče mlad soliden gospod. Ponudbe na upravo lista pod »Takoj«/411.

Drva

bučova in gabrova, zimsko sečnje, dobavljiva samo vagonске pošiljke promptno na trdiko Škrbec in Bartol, Miklošičeva cesta 6, telefon 2955. 393

Strojepisni pouk,

učna ura 4 Din. Večerni in dnevni tečaj za začetnike in izveščance. Christofor učni zavod, Dobrobranska cesta 7/1. 397

Vdovec išče stanovanje

obstoječe iz sobe in kuhinje. Dotični je v pokolen mestni uslužbenec brez otrok. Ponudbe na upravo našega lista pod »Vdovec«/400.

Kože divjačine

kupujem. L. Roth, Mestni trg 9. 26-1

Jos. Otorepec

se priporoča za kleparstvo in kovnostarska dela. — Ljubljana, 2a Gradom štev. 9 (ob koncu Strahške ulice) 23-1

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkotam želodca pripravilo dr. O. Piccoli, lekarne v Ljubljani. 102/7

Gospodinja

išče službo pri samostojnem gospodu ali finančnem oddelku. Nastopi takoj ali s 15. februarjem. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Samostojna 274«.

Krušno moko

najboljše vrste dobite vedno svežo pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavljamo tudi na dom. Provozujemo v mlev tudi vsako množino domače ali banjske pčnice — pri manjših množinah jo takoj zamenjamo za moko in otrobe.

Ceneno češko perle!

1 kg sivca očiščenega perla 70 Din. napel belo 90 Din. belo 100 Din. bolše 125 Din. in 150 Din. mehko kot puh 200 in 225 Din. bolša vrsta 275 Din. — Pošiljave carine prosto, oroči povzetju. od 300 Din. napel. poštnine prosto. Vazorec sastoni. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vrzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sechse. Lobez št. 2 kod Plzna. Češkoslovaška. — Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

424

Primorec

star 27 let, z 20 tisoč franki, želi zamenjati z gospodinjico ali vdovo od 18—26 let, da bi imela nekaj dote. — Vsebi bi se v Jugoslavijo. Ponudbe pod »Primorec«/431 na upravo »Slov. Naroda«.

Šivalni stroj

dobro ohranjen, ugodno napravljen. Ponudbe pod »Šivalni stroj«/420 na upravo »Slov. Naroda«.

Kupujemo

zlatu, srebru, platini, srebrno kruno. Prevzamemo v posredstvo in posrebljamo. Tovarna za loženje dragih kovin. Sp. Siška, Sv. Jernejeva cesta 8. 24/R

Skladščice

veliko, s pisarno, se odda v bližini gor. kolodvora, oddaljeno 2—3 minute. Ponudbe na R. Veljepeč, Jernejeva cesta 25, Ljubljana 7. 239

Šiviljo

za cik-cak »Anita«-stroj za šivanje ženskih klobukov, periklov, sprejem za taboj. Ponudbe s označbo zahtevkov naj se takoj pošljejo na naslov: Jelena Savkova, modistinja, Vrhač. 427

Trgovska hiša

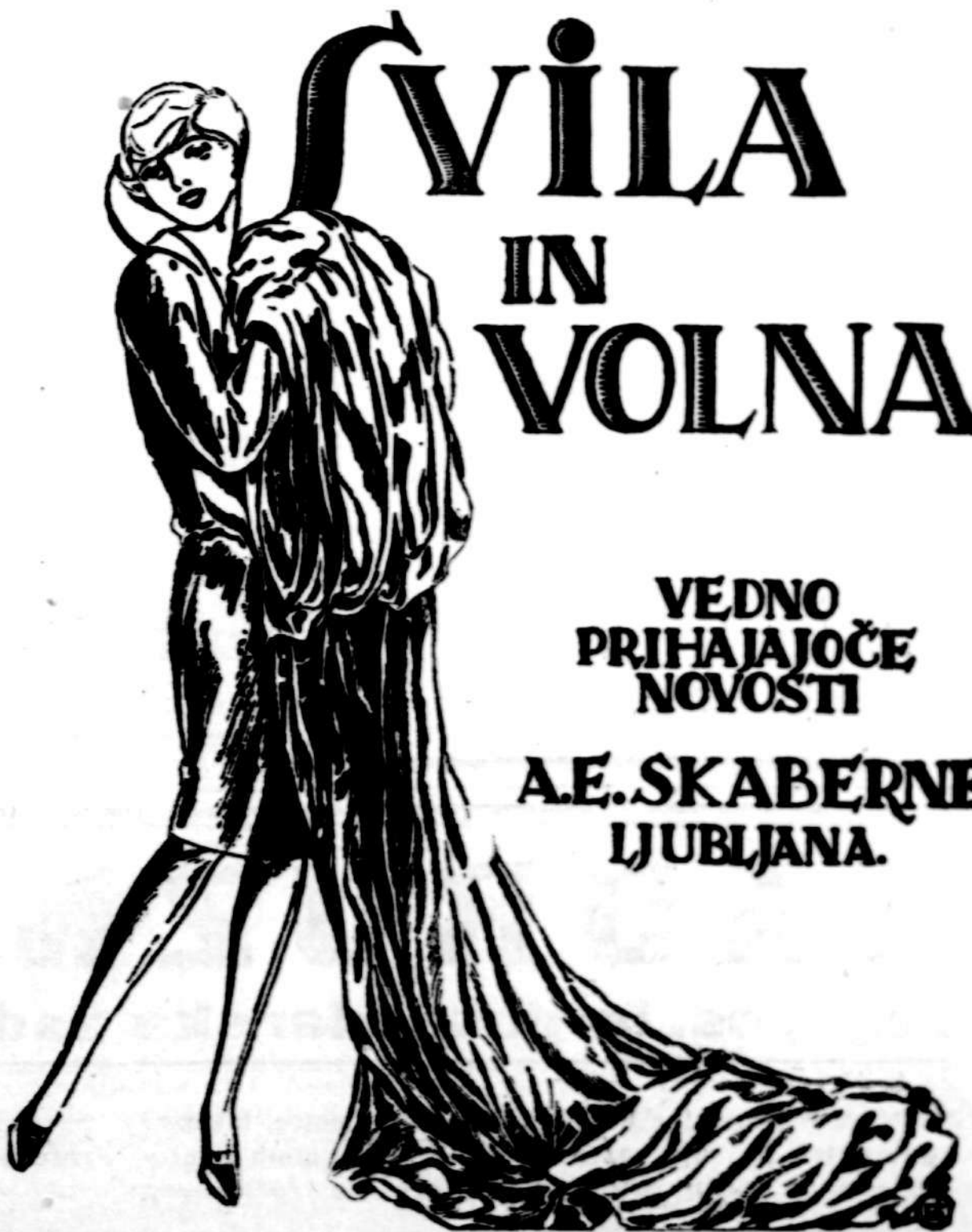
enonadstropna, se proda v sredini trga Motnik, na najpomembnejšem kraju, z gostinjsko pravico, trgovskimi lokali, krogličnim in trafiko, po zmeri cenil. Eksplicitna zagotovila. — Več se pove pri lastniku Kogej Fr. ml., Motnik. 429

Plačilno natakario

prevodno in kavijsko zmerno, sprejem. Oferte s sliko na naslov: »Velika kavarna«, Kočevje slov. 427

I. Stjepušin

prejeto, Ljubljana 57 priprava najkvalitetnejših tkanin, tkan, tkan, periklov in ostale potrebščine za vsa gospodinjstva. — Odlična na pariklovih tkaninah. Čistota tkanin.

**SVILA
IN
VOLNA**

VEDNO
PRIHAJAJOČE
NOVOSTI

**A.E. SKABERNE
LJUBLJANA.**

Natečaj.

Razpisuje se natečaj za mesto šefa tehniškega oddelka občine Split.

Prošnje naj se vložijo do 15. marca 1929. do 12. ure popoldne.

Plača po dogovoru.

Prosilci morajo biti državljani kraljevine SHS, a predpisano taksirani prošnji morajo priložiti:

1. Krstni list;
2. Domovnico;
3. Izpričevala (diplomo o strokovni šol. izobrazbi);
4. Izpričevala o dosedanjem službovanju;
5. Nравstveno izpričevalo;
6. Uradno zdravniško izpričevalo;
7. Curriculum vitae;
8. Reference;
9. Popis izvršenih del.

Pod šefa tehniškega oddelka spadajo vsi tehniški odseki občine.

Popravila in čiščenje orožja
izvršuje najbolje in najvestneje

F. K. KAISER, PUŠKAR
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ST. 9

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice) Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno 761

Tekstilni Biro Jaša Alkalaj & Albala

Beograd, Kralja Petra ul. 30/32.

Zastopa največje svetske tovarne strojev za celokupno industrijo, med drugim tudi:

Schubert & Salzer A. G. Maschinenfabrik, Chemnitz
Sächsische Webstuhlfabrik (Louis Schönherr), Chemnitz
Mausser-Werke A. G., Oberndorf, specialne šivalne stroje

Sprejema se ureditev in instalacija celokupnih tekstilnih tovarn, od največjih do najmanjših. Pozna točno domače industrijske prilike in d. je brezplačno strokovne nasvete o vseh tehnično-tekstilnih vprašanjih. Vabljuje vse tekstilne sirovine od najkvalitetnejših prvovrstnih svetovnih vrst.

NAJBOLJŠE TAMBURICE

Markaševga in kremskega sistema izdeluje in razpošilja ob jamstvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Gilg

Sisak 610

Kačićeva ulica 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastonj. Odkovan z dvema zlatima kolainama.

Najboljši češki blagovi

Začeto čestovnene
moške in damske blagove
zadnjih novosti

27 L pom'adno in letno sezijo

razpošila najbolj renomirana

ZALOGA TVORNIČE SUKNA

SIEGEL - IMHOF, — BRNO

Palackého tř. 12, Českoslovaška

Največja izbira, — Najnižje tvorničske cene, — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil, — Na zahtevo vzorci zastonj in poštine prosto

Zabavna potovanja

po Sredozemskem in Jadranskem morju.

«HAMBURG-AMERIKA LINIE» prirejuje s svojim luksuzno urejenim parobrodom

„OCEANA“

5 zabavnih potovanj.

I. potovanje se začne v Hamburgu 19. januarja in konča v Genovi 11. februarja 1929.

II. potovanje se začne v Genovi 14. februarja, a konča v Benetkah 13. marca 1929.

III. potovanje se začne v Benetkah 16. marca, a konča v Genovi 15. aprila 1929.

IV. potovanje se začne v Genovi 19. aprila, a konča v Genovi 8. maja.

V. potovanje se začne v Genovi 10. maja, a konča v Hamburgu 31. maja.

Glede navodil se je treba obrniti na:

«HAMBURG-AMERIKA LINIE» Generalno zastupstvo za Kraljevino S. H. S. — J. D. DRASKOVIČ, ZAGREB, Cesta «B» br. 3, Telefon 24-98.

ali na podzastopstva v: BEOGRADU, Balkanska ul. 49; LJUBLJANI, Kolodvorska ul. 30; SPLITU, Dinkovljeva obala 15; SOMBORU, Karadjordjeva ul. 8; OSIJEKU, Kolodvorska ul. 34; ŠIBENIKU, METKOVIČU, GRUŽU ali na:

«PUTNIK», Zagreb, Jelačićev trg 6; «PUTNIK», Društvo za saobraćaj stranaca i turista, Beograd, Kolarčeva ul. 1/L; SAVEZ ZA UNAPREDJENJA TURIZMA Sušak, Split, Dubrovnik.

GRITZNER, ADLER in KAYSER

Šivalni stroj ter kolesa so najboljše v materialu. Lepe opreme, ugodni plačili, pogoj. Isto am švicarski pletilni stroj „DUB-ED“ edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana
(ob vodi), poleg Prešerovega pomenika Telef. 2913

Dr. Schaeferja Epilepsan

proti epilepsiji, krčom, padavičnosti

že 10 let najbolje preizkušen

Vsak dan prihajajo priznanja

Natančnejša pojasnila in razpošiljava:

Apoteka Sv. Stjepana, Mr. M. F. Šter. Osliek III.

Gradb. ur. st. 12/L.

Razpis.

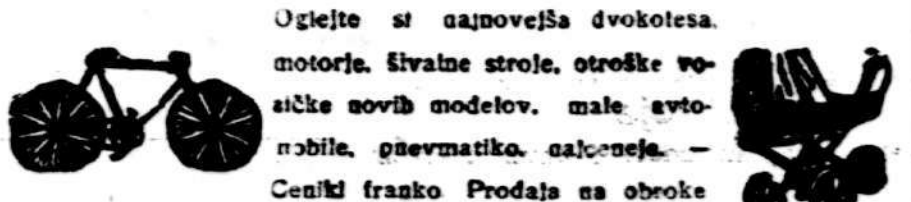
Mestna občina ljubljanska razpisuje oddajo zidarskih, betonskih in težakih del, dalje tesarskih, ključavničarskih, plesarskih in steklarskih del ter oddajo železne strešne konstrukcije, polaganje keramitne tlaka in oblogo sten s fajancami ploščami za napravo novega prizidka mestne električne centrale v Ljubljani. Vsi potrebni podatki se dobe med uradnimi urami v mesnem gradbenem uradu, Solški drevored 2/L od torika dne 5. III. 1929 dalje.

Ponudbo za železno strešno konstrukcijo je vložiti do 11. marca 1929 do 11 ure, za ostala razpisana dela pa do 15. marca 1929 do 11. ure pri imenovanem uradu.

Ljubljana, dne 1. marca 1929.

Mestni magistrat ljubljanski.

421

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovsk. c. 4

Oglejte si najnovejša dvokolesa, motorje, šivalne stroje, otroške vozičke novih modelov, male avtomobile, pnevmatike, nakonec, — Ceniki franco. Prodaja na obroke

GRAZ

Graški Diesellovi motorji

vedno za obrat pripravljena, obratno zanesljiva ter ekonomična silotvorna naprava varujejo

industrijske obrtnike in lastnike

vodnja silotvornih naprav

izgub pred

nenavadnimi vremenskimi razmerami,

ker siana

pomanikanje premaga

pomanikanje vode

pomanikanje toka

spravlja v nevarnost preskbo z gonilno močjo

Diesellovi motorji 25—2000 HP dobavni redno kratkodobno

Natančne ponudbe in proračuni brezplačno

GAZER WAGGON- u. MASCHINE- FABRIK- ACTIEN- GESELLSCHAFT vorm. JOH. WEITZER

Ce že morate kupovati na obroke, varu te pri tem svoje interese in obrn te se takoj na

KREDITNO ZADRUGO

DETAJLNIH TRGOVCEV

V LJUBLJANI, Cigaletova ulica 1 (pri sodnih) katera vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupite lanko vse, kar potrebujete. Posrednik skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah brez vsakega poviška cen.

Prospekti in pojasnila radevolje na ra'polago.

KUPI TAKOJ! **PLAČAJ POZNEJE**

Pisarniške potrebščine

Ogljeni papir Vočeni in kožnati papir Zvitki za blagajne
Barvni trakovi Sesalni papir Zvitki za hektograf
Strojepisni papir Barva za vse aparate Vezniki, preluknjači

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburškova ulica šte. 6

Točna posrežba! Telefon 2980 Nizke cene!

VABILO

rednemu občnemu zboru

Celjske posojilnice d. d. v Celju,

ki se vrši

v sredo 20. marca 1929 ob 5. uri popoldne v sejni dvorani Narodnega doma v Celju.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju v letu 1928 in predložitev bilance.
 2. Poročilo nadzorstvenega sveta.
 3. Sklepanje o predloženi bilanci pro 1928.
 4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička v smislu določbe § 24. družbenih pravil.
 5. Volitev upravnega sveta.
 6. Volitev nadzorstvenega sveta.
- Občnega zbora se smejo v smislu določbe § 6 družbenih pravil udeležiti le delničarji, ki so založili vsaj 3 dni pred obnim zborom pri blagajni te družbe v Celju ali pri blagajni podružnice v Mariboru in v Šoštanju vsaj 5 delnic po nom. Din 100.—
- Seznam delničarjev, ki so v to svrhu položili delnice k občnemu zboru, se zaključi 19. marca 1929 in ima do tega dne vsak h glasovanju upravičen delničar pravico pregledati ta seznam.

Celje, dne 27. februarja 1929.

UPRAVNI SVET.

Naš srčno ljubljeni oče, ded, praded, tast in stric, gospod

Vincenc Jeran

bivši ključavničarski mojster

je dne 1. marca 1929 ob 3. uri popoldne, po kratkem trpljenju, v 99. letu svoje starosti, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega bo v nedeljo, dne 3. marca 1929 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Privoz št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Kranj, dne 1. marca 1929.

Globoko žalujoče rodbine
Potočnik, Süßbauer, Rehar-Frisch

Občina Ljubljana
Mestn. pogrebni svet

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gospodarska zadruga z. o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrstne kredite, eskomtra menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji

10/L